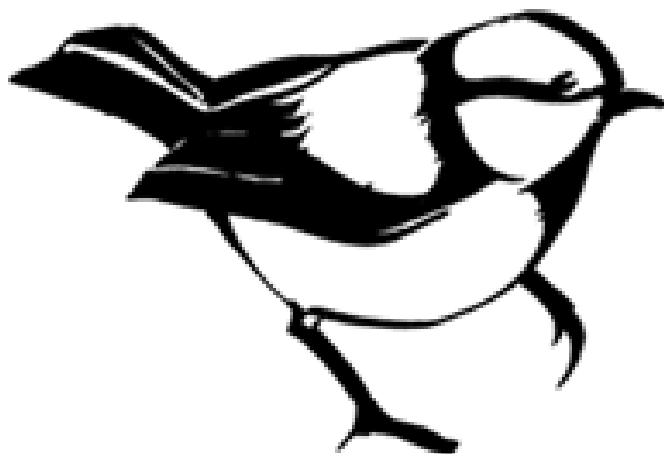

SZIGETMONOSTORI NYITNIKÉK ÓVODA ÉS KONYHA PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Tartalom

1.	Bevezetés.....	4
2.	A Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha adatai.....	4
3.	Óvodánk rövid bemutatása.....	5
4	Gyermekkép, óvodakép.....	6
4.1	Gyermekkép	6
4.2	Óvodakép	6
4.3	Nevelésünk feladatai	6
4.4	Életre nevelés és iskolai életmódra való felkészítés.....	7
4.5	Nevelésünk alapelvei.....	7
4.6	Küldetésnyilatkozat.....	8
4.7	Helyi nevelési értékeink	9
4.8	Az óvodapedagógus modell szerepe	9
5	Az óvodai nevelés feladatai.....	10
5.1	Az egészséges életmód kialakítása, egészségfejlesztési program.....	10
Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:		
5.1.1	Egészséges táplálkozás.....	10
5.1.2	Személyi higiéné	11
5.1.3	Mindennapos testnevelés, testmozgás.....	12
5.1.4	Pihenés, alvás	12
5.1.5	Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	12
5.1.6	A bántalmazás és erőszak megelőzése	15
5.1.7	Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	16
5.2	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	18
5.2.1	Hagyományaink	22
5.3	Az anyanyelvi nevelés, kommunikáció, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	24
6	Az óvodai élet megszervezése.....	28
6.1	Személyi feltételek	28
6.2	Tárgyi feltételek	28
6.3	Az óvodai élet megszervezése.....	30
6.3.1	Napirend.....	30

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

6.3.2	Hetirend	31
6.3.3	A tevékenységek szervezésének formái	31
6.4	Az óvoda kapcsolatrendszere	32
6.4.1	A családokkal	32
6.4.2	A rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje	33
6.4.3	Pedagógiai szakszolgálatok	34
6.4.4	Pedagógiai szakmai szolgáltatók	34
6.4.5	Gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat, gyámügyi hivatal	34
6.4.6	Általános iskola	34
6.4.7	Bölcsőde	34
6.4.8	Fenntartó	35
6.4.9	Gyermekprogramokat ajánló kulturális intézmények, Faluház	35
6.4.10	Alapítványi kuratórium	35
7	Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	35
7.1	Játék	35
7.2	Verselés, mesélés	39
7.3	Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	42
7.4	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	45
7.5	Mozgás, mozgásos játékok – mozgásfejlesztés	47
7.6	Külső világ tevékeny megismerése	52
7.6.1	Környezeti nevelés	52
7.6.2	Matematikai tartalmú tapasztalatok	55
7.7	Munka jellegű tevékenységek	57
7.8	Tevékenységekben megvalósuló tanulás	58
8	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	59
9	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	61
9.1	Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése	61
9.1.1	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	61
9.1.2	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése	61
9.1.3	Logopédiai gondozást igénylő gyermekek ellátása	61
9.1.4	Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	62
9.2	A gyermekvédelmi törvény és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése	63
10	Óvodánk mérési értékelési rendszere	65
10.1	Fejlesztő pedagógus/gyógypedagógus	65

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

10.2	Logopédus	65
10.3	Difer mérés	66
10.4	Az óvodai gyermekvédelmi tevékenység ellenőrzése, értékelése.....	66
11	Nevelési programunk ellenőrzési, értékelési rendszere	66
12	A csoportnapló és a gyermekek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció.....	67
12.1	Csoportnapló tartalma	74
12.2	Fejlődést nyomon követő dokumentáció.....	75
13	Felhasznált irodalom	68
14	Legitimációs záradék.....	70

1. Bevezetés

Óvodánk a Szentendrei-sziget déli csücskében, Szigetmonostoron működik, egy olyan településen, amely dinamikusan fejlődik, miközben megőrzi nyugodt, természetközeli hangulatát. A falu ligetes erdőkkel övezett környezete kiváló lehetőséget nyújt a gyermekek számára a szabad levegőn való mozgásra, felfedezésre, a természet közvetlen megtapasztalására.

A település földrajzi sajátosságai és védettsége bizonyos korlátokat is jelentenek a gazdasági fejlődés terén, aminek következtében a helyi munkalehetőségek korlátozottak. Ez a körülmény sok család életét befolyásolja, és kihívásokat jelent a mindennapi élet szervezésében is.

Napjaink felgyorsult, digitális világa újfajta nevelési helyzeteket teremt, amelyekhez közösen kell alkalmazkodnunk. Számos szülő életét megnehezíti az időhiány, a munkával járó leterheltség, miközben igyekszik a legjobbat nyújtani gyermekének. Tapasztalataink szerint ez sokszor együtt jár azzal, hogy a gyerekek kevesebbet mozognak, a digitális eszközöket pedig már kisgyermekkorban is intenzíven használják.

Óvodánk nevelési programja kialakításánál fontosnak tartjuk, hogy ezekre a változásokra reagáljunk. A célunk, hogy a családokkal szoros, együttműködő kapcsolatban dolgozzunk azért, hogy minden gyermek a számára legmegfelelőbb gondoskodást és nevelést kaphassa meg. Szeretnénk segíteni abban, hogy a gyerekek életében egyensúly alakuljon ki a szabad játék, a mozgás, a pihenés és a digitális világ között.

Tudjuk, hogy a szülői szerep napjainkban rendkívül összetett, és sokféle elvárásnak kell megfelelni. Programunk ezért nemcsak az érzelmi és szociális fejlődést támogatja, hanem kiemelt figyelmet fordít az erkölcsi nevelésre is. Hiszünk abban, hogy közösen olyan értékeket tudunk közvetíteni gyermekeink felé, amelyek hosszú távon biztos alapot nyújtanak számukra.

A pedagógiai programunkban megfogalmazott célokat és feladatokat módszertani segédanyag is támogatja, amely gyakorlati útmutatóként szolgál a nevelők és – együttműködésre nyitott – szülők számára is.

2. A Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha adatai

Az intézmény/költségvetési szerv megnevezése: SZIGETMONOSTORI NYITNIKÉK ÓVODA ÉS KONYHA

Az intézmény/költségvetési szerv székhelye: 2015 SZIGETMONOSTOR, SZABADSÁG TÉR 5.

Az intézmény/költségvetési szerv telephelye: 2015 SZIGETMONOSTOR MONOSTORI U.64

Az intézmény/költségvetési szerv alapításának dátuma: 1980.01.01.

Az intézmény alapító okiratának száma, kelte, az alapítás időpontja, jogszabályi alapja:

Az intézmény alapító okiratának száma:

I/438-4/2025

Az intézmény költségvetési szerv irányító szerve: SZIGETMONOSTOR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

Az intézmény költségvetési szerv fenntartója: SZIGETMONOSTOR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Az intézmény/költségvetési szerv fenntartójának székhelye: 2015 SZIGETMONOSTOR, FŐ U. 26.

Az intézmény törzskönyvi azonosító száma: 654241

Az intézmény OM-azonosítója: 032890

Az intézmény alaptevékenységének kormányzati funkciók szerinti besorolása:

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Kormányzati funkciószám	Kormányzati funkció megnevezése
091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
096010	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés
107051	Szociális étkeztetés

Az Óvodába felvehető maximális gyermeklétszám: 130 fő

3. Óvodánk rövid bemutatása

Óvoda a községben 1953 óta működött, a jelenleg is használt épületet azonban 1974-ben adták át óvodának. Hosszú éveken keresztül két vegyes korcsoporttal üzemelt, 2002 nyarán azonban a folyamatosan emelkedő gyermeklétszám miatt az önkormányzat az épület bővítése mellett döntött. Kisebb-nagyobb átalakítások után 2003 októberétől 3 homogén összetételű csoporttal működött az intézmény. Az Alapító Okirat szerint 2009 júliusától 3 korcsoporttal, 82 férőhellyel üzemeltetett óvodánk.

Egy sikeres óvodabővítési pályázat után 2010. szeptember 1-jétől négy, homogén csoport indítására nyílt lehetőség. Az Alapító Okiratban a maximális férőhely 106 főre emelkedett.

2016 szeptemberétől a gyermeklétszám alakulása szükségessé tette, hogy három homogén csoport mellett egy vegyes csoportot is szervezzünk. 2016 szeptemberétől fő állású logopédus alkalmazására nyílt lehetőség, is támogatja a mindennapi nevelő munka hatékonyságát.

2019 szeptemberétől a nevelési évet öt korcsoporttal kezdtük.

2020 szeptemberében nyitott óvodánk egy „zöldmezős” beruházás keretében épült három csoportos intézményt, amely telephelyként működik. A székhely óvodában lévő három csoport részére így lehetőség nyílt a negyedik csoportszoba helyén egy tornaszoba kialakítására.

Csoportonként két óvodapedagógus és egy dajka státusszal rendelkezünk, mindkét intézményben a törvény által biztosított pedagógiai munkát segítő, pedagógiai asszisztens közreműködik. Az óvodaigazgató munkáját 8 órában óvodatitkár segíti.

Intézményünk befogadó óvoda, így ellátjuk sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is, ezért évek óta foglalkoztatunk óraadó fejlesztő szakembereket. Az elmúlt évek tapasztalata szerint megemelkedett a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek száma, így folyamatosan kihívást jelent a megfelelő szakmai segítség biztosítása. 2020-tól fejlesztőpedagógus alkalmazására nyílt lehetőség, a mindennapi nevelő munka hatékonyságának növelése érdekében. Intézményünk a magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő gyermekek megsegítésére megbízással pszichológust is foglalkoztat.

Folyamatosan emelkedik a különleges bánásmódot igénylő gyermekek száma, így a Fenntartó támogatásával 2024 szeptemberétől az új épületben lehetőség nyílt a hatodik csoport elindítására és alacsonyabb létszámú csoportok szervezésére.

Intézményünk szakmailag önálló, az Alapító Okirat rendelkezése szerint önálló költségvetési szerv. Fenntartónk Szigetmonostor község Önkormányzata, mely a működéshez szükséges feltételeket biztosítja.

4 Gyermekekép, óvodakép

4.1 Gyermekekép

A gyermek, fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok és az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott hatások együttesen határozzák meg. Ebből kiindulva, olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik korunk változó társadalmi életében, felnőve is sikeres, dönteni képes, érett, harmonikus személyiséggel bíró felnőttekké válnak.

Tisztelik szüleiket, az óvodapedagógusokat, nevelőmunkát segítő kollégákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek felismerni, verbálisan és nonverbálisan kifejezni.

Olyan nevelői hatásokat szeretnénk alkalmazni, mely a gyermekben az empátiát, toleranciát és a pozitív szemléletet is fejleszti. Magatartás- és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik és védik a természetet. Testületünk hitvallását Varga Domokos soraival jellemezhetjük igazán.

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét
és eszét, szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi csak játszik.
De mi már tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy e világban, otthonosan mozgó,
Eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle”

4.2 Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Óvodai nevelésünk célja, a családi nevelést kiegészítve, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítását.

Feladatunk lehetővé tenni és segíteni a gyerekek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását, amely megalapozza, segíti a gyermekek élethez való alkalmazkodásának kialakulását.

4.3 Nevelésünk feladatai

• Személyre szabott fejlesztés

- Minden gyermek egyedi, ezért fontos, hogy a nevelési program differenciált legyen, figyelembe véve az egyéni képességeket és érdeklődést.
- Játékos megfigyelési módszerek alkalmazása, amelyek segítik az óvodapedagógusokat abban, hogy pontosan felismerjék a gyermekek erősségeit és fejlesztési területeit.

• Érzelmi biztonság megteremtése

- Kapcsolatépítő és érzelmi támogatást nyújtó foglalkozások, mint például a mindennapi mesélés, a bábozás, az érzelmi kártyák használata.
- Napi "érzelmi kör" vagy beszélgetések, ahol a gyermekek kifejezhetik érzéseiket és megtanulhatják az empátiát.
- Boldogságóra program, Önbizalom program használata

- **Kompetenciaérzés erősítése**

- Gyermek bevonása saját fejlődési folyamatukba: például projektek, önértékelést támogató technikák, ahol maguk is visszajelzést adhatnak fejlődésükről.
- Kooperatív tanulási helyzetek teremtése, ahol a gyermekek közösen fedezhetnek fel új dolgokat, például kísérletezés vagy közös projektek.

- **Szülői részvétel fokozása**

- Családi napok és közös foglalkozások, például barkács délutánok, természet közeli programok, ahol szülők és gyermekek együtt fedezhetik fel a környezetet.
- Interaktív szülői tanácsadó programok, amelyek támogatják a családokat a gyermeknevelési kérdésekben.

Óvodapedagógusaink tisztában vannak azzal, hogy a gyermek nevelése elsősorban a szülő joga és felelőssége, ám örömmel vállalnak szerepet ebben a folyamatban. A gyermekekkel való foglalkozást küldetesként értelmezzük, amelynek alapja a feltétel nélküli szeretet. Célunk, hogy minden gyermek érezze: tiszteljük, támogatjuk, elfogadjuk, figyelmet fordítunk rá, így biztosítva fejlődését és képességeinek kibontakozását. Arra ösztönözzük őket, hogy önmagukat és társaikat egyaránt elfogadják.

Tudjuk, hogy a gyermekekben természetes módon él a kompetencia iránti vágy – az a törekvés, hogy képesnek érezzék magukat különböző tevékenységekre, hatással legyenek társaikra és alakítsák a közös játék menetét. Az én-fejlődés korai szakaszában az „én vagyok” és „én csinálom” élménye erősíti ezt az érzést. A kompetens viselkedés elismerést vált ki a környezetből, ami örömmel tölti el a gyermeket, hiszen a hozzáértés és tudás biztonságérzetet ad, növeli az önbizalmat, és magasabb rendű törekvéseket ébreszt. Ezért elengedhetetlen, hogy folyamatosan erősítsük bennük a kompetencia és képesség érzését, segítve őket abban, hogy magabiztosan lépjenek előre fejlődésük útján.

A faluközösség szeretetére nevelés, ennek tartalmaként a nevelőtestület tagjai és a gyermekek is rendszeresen részt vesznek a faluközösség rendezvényein.

4.4 Életre nevelés és iskolai életmódra való felkészítés

A gyermek belső érése, a családi nevelés, valamint az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többségét testi, lelki, szociális képességük fejlettsége az óvodáskor végére alkalmassá teszi az iskolai élet megkezdésére.

A gyermek az óvodáskor végén belép annak a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A különleges gondozásra (logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus) szoruló gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével érjük el a kívánt szintet.

4.5 Nevelésünk alapelvei

Testületünk a következő általános elveket fogadta el:

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A gyermekközpontúság elve, melynek értelmezésében minden a gyermekért történik, mindenkor és minden helyzetben a gyermekek igényeinek figyelembevétele. A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A humanizmus elve, amely alatt a segítőkészséget, tiszteletet, szeretetet, toleranciát értjük, a gyermek, a szülők és egymás emberi méltóságának és személyiségének elfogadását.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Az óvodapedagógus tudatos tervszerű munkájának elve, amit a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra épít.

Az esélyegyenlőség biztosításának elve: a helyi nevelési elveinket azok a tevékenységek határozzák meg, amelyeket kiemelt feladatként kezelünk, amelyek önálló arculatunkat is adják. Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Az óvodában dolgozó emberek pozitív modellképének elve, mely a gyermekek és a szülők számára útmutatás kell legyen.

A szabad játéktevékenység elve, mely a játékot önmagáért való tevékenységként értelmezi.

A természetes mozgások biztosításának elve, amely arra hivatott, hogy a gyermekek életkori sajátosságaiból fakadó mozgásigényét lehetővé tegye, és kielégítse.

A kölcsönös kommunikáció elve, mely a kölcsönösségre, kapcsolatteremtésre épít a gyermekek beszédfejlesztése, beszédkultúrája érdekében.

A szocializációs zavarok kompenzálásának elve, melynek alapján az óvoda felvállalja a gyerekek szocializációs folyamatának tudatos, szakszerű irányítását.

Egymás és a faluközösség tiszteletének elve, mely a gyermeket a kapcsolatteremtésben, kapcsolatmegtartásban, kooperációban segíti.

A pedagógiai következetesség elve, amely az ONOAP és a pedagógiai program által megjelölt célok elérésének eszköze. Különösen az alábbi területeken:

- a három korosztály elvárás rendszerének egymásra épülése
- a szokás és szabályrendszer kialakítása

A komplexitás elve, amely átfogja az óvodai élet teljes egészét. Az óvodai nevelés komplexitása a tevékenységek és a gyermeki személyiség összefonódásában jut kifejezésre. Az egyes tartalmak feldolgozása során a témaköröket, a projekt módszert részesítjük előnyben.

A közösségi nevelés egységének elve az egyéni bánásmód érvényesítésével. A közösségi nevelés számunkra azt jelenti, hogy a gyermekek együttes életében bontakoznak ki a mindennapi együttéléshez, a társadalmi beilleszkedéshez szükséges magatartási formák, viselkedési szokások, melyek megkönnyítik a szocializációs folyamatot.

Heterogén és homogén csoportok szervezésének elve, amely lehetővé teszi, hogy mindkét csoportszervezési módnak van létjogosultsága, mindkettő előnyeit erősíteni igyekszünk, a hátrányok csökkentése mellett.

Kiemelt feladatunk az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.

4.6 Küldetésnyilatkozat

Óvodai nevelésünk célja, hogy a családi nevelést kiegészítve, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítását.

Biztosítani az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, a gyermekek személyiségéhez igazodva.

A faluközösség szeretetére nevelés. A faluközösség hagyományainak óvodában történő megjelenítése a szülők bevonásával.

A gyermekek környezethez fűződő érzelmi nevelése és fejlesztése, az esztétikai hatások kiemelése.

Az élővilág megismertetése természetes környezetben - az élővilág tiszteletére nevelés (környezetépítés, víz védelme), környezettudatos magatartásuk alakítása.

A gyermekek viselkedéskultúrájának fejlesztése.

A gyermekek beszédkultúrájának, kommunikációs és kooperációs képességének fejlesztése.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Feladatunk lehetővé tenni és segíteni a gyerekek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.

Fontosnak tartjuk a pedagógusnak, mint szakembernek a segítő támogató szerepét erősíteni.

4.7 Helyi nevelési értékeink

Fontos számunkra a közösséghez való tartozás érzésének kialakítása.

A hagyományaink ápolása.

Ünnepköröket tartunk, projektekben gondolkodunk.

Mindennapi életünkben igyekszünk kihasználni a természeti környezet nyújtotta lehetőségeket.

Kihasználjuk a differenciálás nyújtotta lehetőségeket.

Speciális nevelési igényű gyermekeket integrált formában nevelünk.

Logopédiai ellátást biztosítunk.

Van fejlesztő-, gyógypedagógusunk, pszichológusunk így helyben oldjuk meg az egyéni fejlesztést.

Alapítványt hoztunk létre és működtetünk a pedagógiai munka támogatására.

4.8 Az óvodapedagógus modell szerepe

A gyermek az óvodában utánzás, modellkövetés útján magatartási formákat, viselkedési mintákat tanul meg. Ezért fontos, hogy az óvodapedagógus esztétikus, kiegyensúlyozott, empatikus, toleráns, jó konfliktuskezelő, kreatív legyen, és stratégiai gondolkodás jellemezze. Szükségesnek tartjuk, hogy a gyermekek tartós, szeretetteljes kapcsolatban éljenek közvetlen környezetük személyeivel. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai módszereinknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Testületünk stabil, jó felkészültségű, humánus elveket valló óvodapedagógusokból áll. Szeretik a kihívásokat, az új feladatokat, mert ez lehetőséget ad számukra az értelmes alkotómunkára. Elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű, ötletgazdag alkalmazása.

Elfogadjuk egymás különbözőségeit, kompromisszum kész, segítő szándékkal fordulunk egymás felé.

Elvárásaink az óvodapedagógusok felé:

- szakmai elköteleződés, szakmai-módszertani tudás,
- segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd,
- a differenciált nevelés iránti elkötelezettség,
- jó empátiás készség,
- vidám, felszabadult játék légkör létrehozásának képessége,
- gyermek- és családcentrikusság,
- környezettudatos szemlélet,
- csapatjátékos attitűd
- szakmai érdeklődés és jártasság az infokommunikációs eszközök világában

Valljuk, hogy a nevelési folyamatban a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő kollégák is tevékenyen vegyenek részt. Szükséges ismerniük az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elveit és módszereit, a gyermekcsoport fejlesztésének lehetőségeit. Az együttműködés megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelői hatásokat.

Alkalmazotti közösségünk 2021. augusztus 23-án elfogadta az intézmény etikai kódexét, amelyben meghatároztuk az óvoda működéséhez szorosan kapcsolódó területeket, a gyermekekkel, kollégákkal, szülőkkel való kapcsolattartás etikai normáit, szabályait.

5 Az óvodai nevelés feladatai

5.1 Az egészséges életmód kialakítása, egészségfejlesztési program

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján feladatunk az olyan életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Gondozás, egészséges életmódra és életvitelre nevelés a harmonikus személyiségfejlesztés alapja óvodánkban.

Feladataink/céljaink:

Az óvodapedagógus teremtsen meg az egészséges óvodai környezetet a következő lehetőségek biztosításával:

A játékeszközök és berendezések a teremben és az udvaron egyaránt a gyermekek mozgásigényének kielégítését szolgálják, és biztonságosak legyenek.

Alakítsa ki a nyugodt, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkört.

Gondoskodjon a gyermek megfelelő gondozottságáról.

Az óvodapedagógus biztosítsa a gyermek alapvető fizikai és érzelmi szükségletei kielégítésének lehetőségét.

5.1.1 Egészséges táplálkozás

A táplálkozás terén fontos, hogy az óvodai és otthoni étkezéseket összehangolja. A kulturált étkezést segítse a szép terítés, a fogásoknak megfelelő tányérok, poharak, evőeszközök. Ebédnél a gyerekek azonos időben üljenek asztalhoz. Az étkezés előtti várakozás idejét az óvodapedagógus a lehető legrövidebbre csökkentse. A tízórai és az uzsonna lehetőség szerint folyamatos legyen. A szülők segítségével naponta szervezzen zöldség- és gyümölcsnapokat. Folyadékot (víz) egész nap biztosítson a gyerekeknek.

Az óvodás gyermek életének jelentős részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Speciális ételintolerancia esetén biztosítjuk az adott allergén ételek helyettesítését.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvodapedagógusok leleményességén és a szülők segítő együttműködésén is múlik. Az óvoda étkezését biztosítójával hetente történik egyeztetés az étlap összeállításáról, melyhez a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendeletet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról vesszük figyelembe.

Az óvoda és a pedagógus feladatai:

- Kulturált étkezés szokásainak kialakítása. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket.
- Felhívni a gyermekek és szülők figyelmét a különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.
- Megszervezi a szülőkkel gyümölcs- és zöldség-napot.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).
- A nevelési év során legalább 2 alkalommal kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenység az 5-7 évesek körében.
- Az étkezések során előforduló minden féle tejterméket kóstoltassanak meg a gyerekekkel.
- Beszélgessenek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

5.1.2 Személyi higiéné

Testápolásnál is fontos a családdal való együttműködés! A gondozási szokások kialakításával tanítsa meg az óvodapedagógus a műveletek technikáját. Teremtse meg az önálló gyakorlás lehetőségeit!

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénéje a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.

Bőrápolás során a helyes kézmosás megtanításának kiemelt szerepet tulajdonítunk, WC használat után, étkezések előtt, minden olyan esetben, amikor szükséges. Teremtse meg a lehetőségét nyáron a lábmosásnak, ebéd előtti zuhanyozásnak.

Hajápolás: fésűlködés ébredés után, de naponta többször is, ha szükséges.

Fogmosás: ebéd fogyasztása után, minden korcsoportban.

Körömápolás: körmüket körömkefével tisztítsák, ha szükséges.

Orr, fül, hallójárat, dobhártya: védelmére nevelés.

WC használat: minden mosdóban függönnyel elválasztva biztosítani az intim helyzetet, figyelni kell, hogy elérhető legyen a WC papír.

Öltözködés: a ruházat célszerű és többretegű legyen. Legyen váltócipő, az udvarra kényelmes játszóruha, szükség esetére váltóruha, amelyről a szülők gondoskodnak.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz.

5.1.3 Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztése. A változatos napi és heti rend biztosítja a gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Az edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, napfény kihasználásával biztosítjuk, a csoportnaplóban a felajánlott délelőtti tevékenységek során. Időjárástól függően napi 1-3 órát töltenek a gyermekek a szabadban, a fokozatosság elvét betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak). A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

Mozgás terén: az óvodapedagógus a mozgásigény kielégítésével biztosítson komfortérzetet, a természetes mozgáskedv fenntartását, és rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítását, a következők figyelembevételével:

- fizikai állóképesség fejlesztése,
- nagy – és finommozgások, testséma, fizikális erőnlét fejlesztése,
- egyensúlyfejlesztés,
- lateralitás fejlesztése, a dominancia zavartalan kialakulásának támogatása, erősítése,
- szem-, kéz-, láb-koordináció,
- ritmusérzék fejlesztése
- a vizuális és auditív fejlesztést alapozó mozgások,
- a test koordinációját alakító mozgások fejlesztése,
- pantomimika fejlesztése,
- mozgásos észlelés fejlesztése,
- térpercepció kialakítása.

Szervezzék sétákat a községben, a környező erdőkbe, Duna-partra, Faluházba, múzeumokba. Szervezzék az óvodapedagógus a szülőkkel együtt minden évben egy közös programot.

5.1.4 Pihenés, alvás

Pihenés-alvás: Az óvodapedagógus a rugalmas napirend megszervezésével biztosítja az alapvető szokások kialakítását. Ebéd után a korosztály szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, mint pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában havonta, illetve a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

5.1.5 Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Nkt. 131. § (1) A nevelési-oktatási intézményben folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek, tanuló esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget erősítő változásokra.

A nevelési-oktatási intézményben alkalmazott óvodapszichológus, feladatai:

- közvetlen pszichológiai segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő-oktató munkájához,
- a gyermekekkel, a tanulókkal közvetlenül, egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító intézkedésekben,
- szükség szerint online konzultációkat tart a gyermekek, szüleik, illetve az óvodapedagógusok számára.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

- megszervezi azokat a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, amelyek a képességvizsgálatok, szociometriai vizsgálatok körébe tartoznak, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek megelőzése érdekében szükségesek (kiemelt célcsoport óvoda esetén elsősorban az ötödik életévüket betöltött gyermekek,),
- megszervezi a mentálhigiénés preventív feladatokat a nevelési-oktatási intézményben az egyén, a csoport, és az intézményi szervezet szintjén,
- megszervezi a nevelési-oktatási intézményben az egészség-fejlesztéssel, a nevelő-oktató munka, a szexuális nevelés segítségével, a nevelési-oktatási intézményben észlelt személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat,
- a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló tehetséggondozásában a pedagógusokkal és a pedagógiai szakszolgálat szakemberével közösen kidolgozza az együttműködés és az ellátás kereteit,
- segíti a gyermekek érzelmi fejlesztését
- segítséget nyújt a pedagógusokat érintő mentálhigiéniai kérdésekben, a kiégés megelőzésében.
- együttműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, a gyermekjóléti szolgálattal a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- esetmegbeszélést kezdeményez szakemberek bevonásával.
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozik.
- szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez, az óvoda vezetőjétől segítséget kér.
- közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- segíti a pszichológiai ismereteknek a nevelési-oktatási intézményen belüli elsajátítását.

A szenvedélybetegségek óvodai prevenciója

Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Egyetlen gyermek sem kerülheti el, hogy részesedjen az őt körülvevő ingerekből. Felfedezi a világot, kérdez-felel, megfigyel, kipróbál és folyamatosan tapasztal. **Modellkövetéssel** sajátítja el a különböző viselkedésformákat, függetlenül attól, hogy azok pozitív vagy negatív értéknek felelnek meg. Így a mások által produkált mintákat reprodukálja, s ezzel új viselkedési módokra tesz szert. Az utánzás hatóköre nagyobb, mint ami látszik, mert létezik az úgynevezett **késleltetett utánzás** is, amikor a gyermek látszólag passzív, később azonban- különféle külső és belső kiváltó okokra válaszul - követi a kapott mintát. A **jutalmazó megerősítés** az utánzást különösképpen fokozza.

Az utánzásos modellkövetés legfőbb forrásai azok a **referenciaszemélyek**, akiket a gyermek szeret, tisztel, és akikkel napi kapcsolatban áll. Viselkedési minták viszont nem csak a való életben jelenhetnek meg, hanem a rajzfilmekben, videó játékokban, reklámokban, TV sorozatok hőseinek viselkedésében, ezért ismernünk kell, hogy a különféle média-tartalmak milyen azonosulási mintákat kínálnak a gyermekek számára. A közvetlen és közvetett negatív hatásokkal szemben ellenpólust kell nyújtanunk. A szenvedélyekkel kapcsolatos vélemény, értékrend formálása már óvodáskorban is időszerű.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Óvodáskorban a magatartás megnyilvánulásaiban, a tevékenységekben meghatározó szerepet töltenek be az **érzelme**k. Átszövik a gyermekek életét és sajátos **motivációként alakítják viselkedésüket**. A magasabb rendű érzelmek a gyermekek tapasztalatai során alakulhatnak ki. Ezért fejlődésükben meghatározó a családban a szülők szerepe, az óvodában az óvodapedagógus jelzései, hatásai, mintája, amelyek az erős érzelmi kötődés alapján, jelentős szerepet tölthetnek be a gyermek személyiségének formálásában. A kortársak és az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják a gyermek önmagáról kialakított képét. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedésmódokat. A gyermek és a nevelő között létrejövő **érzelmi kapcsolat minősége** befolyásolja szociális érzékenységet és a szeretett felnőtt mintájának követésére ösztönzi. Míg az óvodáskorban a modellválasztás legfőbb indítéka a szeretet, úgy később a kortársak szociális vonzereje késztet mintakövetésre. A fejlődést támogató óvodapedagógus átgondolt, a gyermekekre figyelő nevelő munkájával befolyásolhatja a folyamatot.

Az **egészséges életmódra nevelés** megjelenik a családban és az óvodában, közvetett és közvetlen formában. Alapvető viselkedésminták bevéssé válnak, természetesen a dohányzással, alkohol és drogfogyasztással kapcsolatosan is. A megelőzés egyik leghatékonyabb formája, hogy a gyermekek olyan információk birtokába jussanak, amelyek alapján az egészségkárosító viselkedést helytelenítő attitűd alakulhat ki bennük.

Az óvodai nevelés feladatai között szerepel az óvodáskorú gyermekek egészséges életmódra nevelése, hiszen az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az egészséges életmód kialakulásának nélkülözhetetlen feltétele, hogy a gyermek ismerje azokat a káros hatásokat, melyeket később figyelembe tud venni a függőségekre ösztönző befolyásokkal szemben.

Az óvodai prevenció az 5-6-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő "közvetítő közeg" kialakítását célozza a gyermekek, óvodapedagógusok, védőnő és a szülők között. A függő viselkedéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, a témával összefüggésbe hozható fogalmak tisztázása, az ok-okozati tényezők feltárása úgy válhatnak hatékonnyá, ha a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő játékos formát öltenek.

A hatékonyságot növelheti az alábbi mesegyűjtemény:

<https://www.dohanyzasvisszaszoritasa.hu/pdf/mesefuzet.pdf>

A szenvedélybetegségek óvodai megelőzése figyelembe veszi az érés sajátos törvényszerűségeit és azt, hogy a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg a gyermekek fejlődő személyiségét, különös tekintettel arra, hogy a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

El kell fogadni a tényt, hogy a prevenció eredményességét nagymértékben befolyásolja, ha a szülők/nevelők alkoholt/drogot fogyasztanak, és/vagy dohányoznak, illetve játékszenvedélyüknek élnek a gyermekek jelenlétében.

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda többi dolgozójának.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

5.1.6 A bántalmazás és erőszak megelőzése

A világon közel 200 ország – közöttük hazánk is – elfogadta az ENSZ (Egyesült Nemzetek Szervezete) alapvető gyermeki jogokat megfogalmazó egyezményét. Ez a nemzetközi megállapodás alapértéknek tekinti a biztonsághoz való jogot, és ez alapján a világ minden országában ugyanazokat a mindenkit azonos módon megillető – lakóhelytől, életkörülményektől, nemzetiségi, etnikai, vallási, nemi hovatartozástól és egészségi állapottól független – gyermekjogokat kell biztosítani. Magyarországon a gyermeki jogok érvényre juttatása érdekében született meg – több más törvénnyel összhangban – a máig is hatályos, többször módosított 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.), amely kitér a bántalmazással érintett gyermekek helyzetére is, megfogalmazva azt, hogy a gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermekek érdekében eljáró szakembereknek ezért – különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében – egységes elveket és módszertant kell alkalmazniuk.

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”(A WHO definíciója)

Elhanyagolás: ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen (egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás, biztonságos körülmények). Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolás: az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartásmás családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolás: az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

Gyermekebántalmazás: ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja –nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás: az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Érzelmi bántalmazás: a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó). Idetartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhetsz.

Szexuális bántalmazás: a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog-és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékes".

Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

5.1.7 Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodapedagógus feladatai:

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekekkel - az óvodai nevelési év kezdetén, valamint - szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás, időjárás változás előtt ismertetni kell a megfelelő védő - óvó előírásokat.

A gyerekeket megismerteti a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.

A balesetvédelmi „oktatások” az adott csoport életkori sajátosságainak figyelembevételével történik, melynek ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.

Elsősegély doboz a fejlesztő szobában található.

A gyermek tevékenységei/sikereink:

Táplálkozás:

- a gyerekek minden ételt megkóstolnak,
- idényjellegű gyümölcsleveket, salátákat és turmixokat készítenek, gyümölcsöt aszalnak,
- megismernek néhány új ételt és ezek elkészítési módját,
- rendszeresen fogyasztanak gyümölcsöt,
- esztétikusan terítnek.

Testápolás, öltözködés:

- rendszeresen és szükség esetén kezet mosnak,
- hajukat szükség szerint megfésülik,
- körmüket körömkefével kitisztítják,
- ruhájukat rendben tartják,
- szükség szerint öltöznek, vetkőznek,
- ruhájuk ujját feltűrik, gombjukat begombolják, cipőfűzőjüket bekötik.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Pihenés:

- tisztálkodás után játékaikat megkeresve lefekszenek,
- aki nem alszik, nyugodtan pihen, nem zavarja társait.

Mozgás, edzés:

Örömmel vesznek részt a szabad levegőn szervezett mozgásos tevékenységben, élnek az évszakok adta lehetőségekkel.

Módszertani alapelvek:

A tevékenységek megszervezése során alkalmazkodjon az óvónő a gyermek egyéni fejlődésének üteméhez.

Törekedjen az óvónő a családi és óvodai gondozási szokások összehangolására.

Törekedjen az óvónő a kapcsolatfelvétel során a bensőséges helyzetek kihasználására.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Szoros kapcsolatban van az anyanyelvi neveléssel azért, mert a gondozási műveletek végzése jó alkalmat ad a kapcsolatteremtésre, párbeszéd kialakítására, kérések és utasítások megértésére és követésére.

A testneveléssel is kapcsolatban áll azért, mert felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

Szoros kapcsolatban van a környezeti neveléssel, mert az ott megszerzett ismereteket beépíti tevékenységébe, és ezzel kialakul igénye az egészséges életvitelhez.

A fejlődés jellemzőiben óvodáskor végére a következőket szeretnénk elérni:

Az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások az életkornak megfelelően szilárduljanak meg. Önállóan mosakodjanak, törölközzenek, körömfével tisztítsák körmeiket, ruhájuk ujját fel- és letűrjék, gomboljanak, kapcsoljanak.

Használják a WC-t, ügyeljenek a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket tegyék a helyére.

Mossanak önállóan fogat, a fogápoló szereket tartás tisztán.

Hajukat tartás rendben.

A zsebkendőt helyesen használják, tüsszentéskor köhögéskor a kezüket tegyék a szájuk elé.

Önkiszolgálás

Teljes biztonsággal lássák el magukat.

Segítsenek az ágyak elrakásában.

Mindenkori szükségletüket életkoruknak megfelelően elégítsék ki.

Étkezés

Viselkedjenek kulturáltan.

Igényeljék az esztétikumot, és helyesen használják az étkezéshez szükséges eszközöket.

Öltözködés

Önállóan, megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőzzenek.

Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva tegyék el.

Cipőjüket kössék meg, ruhaneműjükkel gondosan bánjanak.

Ha fáznak, vagy melegük van, segítsenek magukon.

A környezet rendben tartása

Ügyeljenek a rendre, gondozottságra.

Csendesen nyissák, csukják az ajtókat.

Vegyék észre a rendetlenséget, és szüntessék meg.

Segítsenek a terem átrendezésében (a különböző tevékenységekhez).

Mozgás

Mozgásuk legyen harmonikus, a mozgáskoordinációjuk, finommotorikájuk, téri tájékozódásuk életkori sajátosságaiknak megfelelő fejlettségi szintet mutasson.

5.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek személyiségén belül meghatározó szerepe van az érzelmi dominanciának. A családi nevelés mellett az óvoda indítja el a gyermeket a szocializáció útján, viselkedéskultúráját megalapozza, a gyermek megismeri, elsajátítja a társas élet szabályait, értékeket ismer meg és követ.

Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Feladataink/céljaink:

A leendő kiscsoportos óvodapedagógusok gyűjtsenek információkat, ismerjék meg az óvodába kerülő gyermeket (családlátogatás, meghívás közös játékokra az óvodába).

Az óvodapedagógus tudatosan készüljön a gyermekek beszoktatására, befogadására.

Tudatosan érvényesítse az óvodapedagógus modellszerepét a beszoktatás ideje alatt nem csak a gyermekek, hanem a szülők esetében is (következetesség, határozottság), a már kialakított szabályrendszer átadása során.

Törekedjen arra, hogy a szocializációs folyamatot hátráltató, befolyásoló, veszélyeztető környezeti hatásokat, ártalmakat csökkentse, új alapokra helyezze az együttműködő partneri kapcsolat segítségével, amit a szülőkkel kialakít (pszichológus, logopédus, családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat).

Érje el, hogy a gyermekcsoport türelmesen toleránsan, „előítélet” nélkül fogadja el a gyermeki személyiség másságát. Problémahelyzetekben a mindenkori szituációtól függően ismerje el a különbözőségekből rejlő pozitív erőfeszítést.

Tegyen meg minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy a gyermekek megtalálják helyüket a csoportban:

Szervezze meg úgy a tevékenységeket, hogy erősítse az együvé tartozás érzését, a közösen végzett munka örömét, a gyermekek közötti társas kapcsolatok fejlődését.

Érje el, hogy a gátlásos, szorongó, agresszív gyerekek is aktív tagjai legyenek a csoportnak.

Ápolja, gondozza a jó képességű, tehetséges gyermek személyiségének fejlődését.

Segítse elő, hogy a mindennapi óvodai élet perszonális és interperszonális kapcsolataiban (felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek) pozitív módon fejlődjön, alakuljon a gyermek „én-tudatának” egészséges folyamata.

Érje el, hogy a minta- és modellkövetés hatására kialakuljon, megszilárduljon a társ kapcsolat legmagasabb foka, az együttműködés.

Kísérje figyelemmel az alá-, fölé-, mellérendelt baráti és társ kapcsolatok alakulását, a peremhelyzetbe került gyermekek közösségbe való integrálódását.

Ösztönözze a gyermekeket arra, hogy kölcsönös belátással mondjanak le, fogadják el, vagy késve valósítsák meg elképzeléseiket, gondolataikat, ötleteiket, érdekeiket.

Adjon mintát a gyermeknek a konfliktusok kezelésére, megoldására, a kudarc, a veszteség, a nyereség „sportszerű” átélésére.

Érje el a mindennapi közös tevékenységek, tapasztalatok, élmények által, hogy a gyermekekben az erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakuljanak.

Adjon mintát a felszabadult megnyilatkozásra:

A gyermekek beszélgetésébe tapintatosan bekapcsolódva, az adott témától, szituációtól függően mondja el élményeit.

Biztosítsa a feltételeket és ösztönözze a gyermekeket az óvodai ünnepekre való közös, tevékeny készülődésre.

Törekedjen a gyermek identitásának kialakítására, megerősítésére a jeles napok, néphagyományok és óvodai hagyományok felelevenítésével, közös megünneplésével.

Minden spontán és tudatosan szervezett szituációt használjon fel, hogy a gyermekek rácsodálkozzanak a természetben és a társadalomban rejlő szépségekre, jóságra.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Tartsák számon a távollévőket, a tartósan hiányzó gyermekekre gondoljanak, tudassák vele, hogy visszavárják. A kapcsolattartáshoz lehetőség szerint használják az IKT eszközöket.

Erősítse a társas együttélés alapvető szokásait a szülők bevonásával (köszönés, visszaköszönés, megköszönés, udvarias kérés).

Az ügyeleti időben történő összevonások alkalmával a gyermekek minden pedagógussal és dajkával találkoznak, ezért kiemelten kezeljük, hogy az újonnan érkezők megismerjék az óvodánk munkatársait.

Szükség esetén rávezetjük a helyes illemszabályok alkalmazására a szülőket is.

A módszertani segédanyag fő elemei¹:

Fő cél, fejlesztendő terület	Részcélok	Idő- sáv
Alkalmazkodás elfogadás	Alkalmazkodik a csoport szokás-szabályrendszeréhez	Óvodáskor vége
	Alkalmazkodik a helyzethez	
	Alkalmazkodik a felnőttekhez	
	Alkalmazkodik a társaihoz	
Együtműködés, konfliktuskezelés	A felnőttekkel udvarias, együtműködő	
	A társaival barátságos, együtműködő	
	Közös tevékenységek alatt fegyelmezett	
	Képes elfogadni társai elgondolását	
	Konfliktus esetén képes az egyezkedésre, kompromisszum kész	
Segítőkészség	Segíti társait a gondozási, közös tevékenységekben	
	Szívesen vállal közösségért végzett munkát	
	Elfogadja a másságot, segíti a beilleszkedésüket	
Érték- megóvás	Vigyáz környezetére	
	Vigyáz saját alkotásaira, játékaira	
	Vigyáz társai alkotásaira, játékaira	
	Környezettudatosan él	

¹ Szokás és szabályrendszer alakítása Erkölcsi nevelés – módszertani segédanyag
Készítette a Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda Szakmai Munkaközössége (2016)

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

A gyermekek tevékenységei/sikereink:

A különböző tevékenységekben aktívan vesznek részt képességeiknek megfelelően, melyet többségében maguk választanak meg.

Alkalmazkodnak a szabályokhoz, együttműködnek a társaikkal, felnőttekkel a játékban, tanulási tevékenységben, tanulási szituációkban.

Ötleteiket, észrevételeiket, élményeiket megosztják a közösséggel.

Önállóan mozognak a csoportszobában és azon kívüli helyiségekben (öltöző, mosdó).

Belátás alapján azonosulnak az értékrenddel, erkölcsi normákkal, szabályokkal.

Számon tartják egymást naponta.

Figyelnek egymásra, beleélik magukat más gyerekek helyzetébe.

Baráti kapcsolatokat alakítanak ki.

Konfliktusokat elhárítanak, megoldanak.

Megvigasztalják egymást, szükség esetén segítséget kérnek és/vagy adnak egymásnak.

Önállóan vállalnak és teljesítenek feladatot.

Szükség esetén lemondanak saját elgondolásaikról, illetve elfogadják azokat, akarat tulajdonságaik formálódnak.

Elfogadják a különbözőséget (eltérő külsőt, beszédet, szokatlan viselkedést stb.)

Türelmesek egymással, elviselnek fárasztóbb, a szokottnál nehezebb helyzeteket.

Verbális kapcsolatot alakítanak ki felnőttekkel és társaikkal.

Részt vesznek ünnepek előkészítésében, melyre meghívják, vendégül látják az ünnep jellegétől függően szüleiket, vagy más csoportközösséget, ajándékot készítenek.

Meghallgatják az ünnep kapcsán felelevenített népi játékokat.

A társas érintkezés és együttélés szokásait alkalmazzák.

Módszertani alapelvek:

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Tartsa tiszteletben az óvodapedagógus a család elsődleges nevelési szerepét. Mivel a család, a szülők elsődleges feladata a gyermek nevelése, ezért ezt az óvodapedagógus minden körülmények között tiszteletben tartja, szakmai tudásával egészíti ki.

Az óvodapedagógus törekszik a gyermek konfliktustűrő-, és konfliktusmegoldó képességének fejlesztésére.

Törekszik a pozitív érzelmeket kiváltó szocializációra.

Az óvodapedagógus modellhatása biztosítsa az erkölcsi érzelmek alakulását.

A gyermek képességeit és szükségleteit figyelembe véve, saját tempójához igazodva fejlessze szociális magatartását.

Az óvodapedagógus ismerje meg a csoportban lévő gyermekek képességeit, és ennek megfelelően válassza meg saját módszereit és a gyermeket fejlesztő, differenciálás módszereit.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal történő kapcsolatfelvételre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot alakít ki.

Szociális készségek fejlesztésének módszerei²:

- modellnyújtás: a kívánt viselkedés bemutatása
- problémamegoldás: konfliktus helyzetben a probléma azonosítása, megoldás keresése, kivitelezése

² Szokás és szabályrendszer alakítása Erkölcsi nevelés – módszertani segédanyag
Készítette a Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda Szakmai Munkaközössége (2016)

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

- megerősítések: jutalmazás, dicséret
- szerepjáték: játékszituáció megbeszélése, szerepek kiosztása, eljátszása, majd szerepcserével újra eljátszás
- történetek megbeszélése: elsajátítandó készségeket tartalmazó szituációk ismertetése, majd megbeszélés, értelmezés, elemzés

A Boldogságóra program alkalmazása a gyermekek szociális képességeinek fejlesztése érdekében:

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.”³

„A boldogságórák tudományos alapjait a pozitív pszichológiai kutatási eredmények és a pozitív pszichológia érzelmelmélete adja.

Ezek tételesen a következők:

- A pozitív érzelmek adják a megismerés, az intellektuális és szociális képességek fejlődésének motivációs alapját, a pozitív érzelmek az önkiteljesedést, a pszichológiai tőkeképződést energizáló tényezők.
- A pozitív érzelmi állapotok és kitüntetetten a boldogság megteremtésének technikái taníthatók, elsajátíthatók.
- A boldogság ösztönöz bennünket arra, hogy gyakorlati lépéseket tegyünk álmaink megvalósítása, fejlődésünk előmozdítása érdekében.”³

Ezek alapján a pozitív érzelmi állapotok átélése, az ezen állapot kialakulását segítő technikák és módszerek tanítása támogatja a szociális és intellektuális fejlődést, hozzájárul a mentális egészség fejlesztéséhez. A „Szeretnénk elérni, hogy gyermekünk képessé váljék stresszállapotaiknak, feszültségeinek felismerésére, testi érzeteinek tudatosítására, érzelmi állapotaiknak okos kezelésére...”³

A program használatának célja, hogy a gyermekek érzékenysége, társak iránti empátiája erősödjön, segítse társas kapcsolataik alakulását. Boldogságórák csökkentik a gyerekek szorongását, miközben erősíti önbizalmukat, így segítve, hogy kiegyensúlyozottabbá váljanak.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. A hála gyakorlása
2. Optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság.

Óvodánk részt vesz a Boldog óvoda programban, így egyes csoportjaiban havonta legalább egy boldogságórát tartanak, ahol feldolgozzák az adott témát, lehetőség szerint a téma anyagát folyamatosan, több tevékenységi területhez kapcsolódóan javasolt feldolgozni. Az óvoda aktuális munkatervében feltüntetjük a Boldog óvoda programban részt vevő csoportjainkat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Aktívan vesznek részt közös tevékenységekben.

Az adott tevékenység által megkívánt magatartásformát elfogadják.

Érzelmeket, érzéseiket őszintén tudják kimutatni, megfogalmazni.

³ Bagdi Bella-Prof. Bagdy Emőke-Tabajdi Éva: Boldogságóra – kézikönyv pedagógusoknak és szülőknek

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Észreveszik, ha valakinek szüksége van segítségre, önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit.

Számba veszik a csoport tagjait, ha tudják, közlik a hiányzás okát.

A társas együttélés és érintkezés alapvető normáinak eleget tesznek.

Az óvodapedagógus és társaik közlését türelemmel hallgatják.

Önként, vagy kérésre bekapcsolódnak tanulási szituációkba: a foglalkozás során követik az útmutatást, a feladatokat végrehajtják, türelmesen ülnek, az óvodapedagógus kérdéseire érthetően válaszolnak.

Elfogadják a másságot, a különböző vagy eltérő fejlettségi szintekből adódó különbségeket, megértéssel fogadják társaik szokatlan megnyilvánulásait.

Alakul bennük a csoport iránti érdeklődés, szükségletté válik a közös tevékenység.

Együtt éreznek társaikkal, érdekli őket társaik mondanivalója.

Egy vagy több társuk iránt barátságot mutatnak, az elutasítást udvarias formában közlik.

Bíznak önmagukban, társaikban.

Kísérletet tesznek a konfliktusok megoldására.

Elfogadják és követik az óvónő kéréseit, alapvető metakommunikatív jelzéseit felismerik és alkalmazkodnak hozzá.

A közösség számára vállalnak és végeznek önként, vagy kérésre hasznos feladatot.

A megkezdett munkát minden körülmények között befejezik.

Képesek együttműködni és elfogadni a tennivalótól függő különböző helyzetű viszonyokat, alkalmazkodnak új helyzetekben.

Ismert helyzetben választanak és/vagy döntést hoznak.

Képesek elképzeléseiket módosítani, halasztani, ha erre szükség van.

Kapcsolata más nevelési területtel:

Az óvodai élet minden területét felöleli a közösségi életre való felkészítés, így minden kezdeményezéssel, nevelési területtel szoros kapcsolatot mutat.

Szoros kapcsolatban van a játékkal, mert játéktevékenység alatt gyakorolják a társas együttélés és önérvényesítés alapvető szabályait.

Az anyanyelvi neveléssel azért, mert a kommunikáció során formálódik a közösség. A közös tapasztalatok, élmények megbeszélése során tanulják meg egyre jobban alkalmazni a metakommunikációs jelzéseket, és fogják fel ezek üzenetét.

5.2.1 Hagyományaink

Időről időre visszatérő közösségi események az ünnepek. Ünnepeinknek évszázados hagyományai vannak. Hagyományok azok az alkalmak, visszatérő események, szokások, amelyek segítségével nemzedékről, nemzedékre megőrizhetjük tudásunkat, tapasztalatainkat. A hagyományokba beleszülettünk, szabályozzák életünket.

Fontos, hogy gyerekeinket megismertessük a népi kultúrával, hagyománnyal, tárgyi emlékekkel.

Óvodai ünnepeink

Őszi ünnepkör:

Az ünnepkör felelős csoportja megszervezi az évszak programjait, saját ötleteik alapján.

Szeptember 29. Mihály Napi Családi délután és vásár

Közös mondókázás, éneklés, népi játékok szervezése, vásárfia készítése a csoportokban, helyszínberendezése. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket a vásárolás hagyományaival, lehetőség szerint hívja fel a figyelmet az egészséges táplálkozásra (pl: csalamádékészítés, egészséges édességek, méz fogyasztás)

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Október 4. Állatok Világnapja

Az óvodapedagógus az SZMK segítségével kirándulást szervez különböző állatparkokba, állatkiállításokra, a faluban lévő háziállatok meglátogatására, esetleg saját kedvencek megismertetése.

Október 23.

Az ünnepre készülődő falu, a feldíszített utca szépségének megfigyelése.

November 11. Márton nap

Saját óvodai hagyomány alakítása, tartalmas közösségi, családi program szervezése

Téli ünnepkör:

Mikulás

Az óvodapedagógus a gyerekekkel közösen feldíszíti a csoportszobát. A gyerekek dalokkal, versekkel várják a Mikulást.

Adventi készülődés

Az óvodapedagógus a gyerekekkel közösen feldíszíti a csoportszobát. A gyerekek ajándékot készítenek a családnak. Az óvoda dolgozói ünnepi műsorral ajándékozzák meg a gyerekeket. Minden hétfőn közös éneklés a szülőkkel a karácsonyi várakozás jegyében.

Január A magyar kultúra hónapja

Ebben a hónapban a pedagógusok az éves munkaterv alapján kiemelten kezelik a magyar kulturális értékeket, verseket, dalokat, meséket. Célja, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk évezredes hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének, felmutassuk és továbbadjuk a múltunkat idéző tárgyi és szellemi értékeinket.

Farsang

Az óvodapedagógusok szervezzenek kétnapos programot, amelynek során mozgásos játékokra, illetve csoportos jelmezes farsangi mulatságra kerül sor. A farsangi mulatságot délelőtt tartjuk, ahol az esetleges játszóházak ideje alatt átjárhatóságot is biztosítunk a csoportok között.

Tavaszi ünnepkör:

Március 15.

A nemzeti ünnepre készülődés az óvodában: zászló, kokárda-, csákókészítéssel, szobadíszítéssel, versek, dalok tanulásával. Séta az emlékműhöz.

Március 22. A Víz Világnapja

Udvari játékos vetélkedő, kék pólóban.

Az óvodapedagógus előkészítésképpen kirándulást, sétát szervez a Duna-partra, ahol megismerteti a gyerekeket a víz védelmének jelentőségével, megfigyelhetik a vízpart élővilágát.

Húsvét

Az óvodapedagógus megismerteti a gyerekeket az ünnephez tartozó hagyományokkal.

Április 22. A Föld Napja

Az óvodapedagógus a szülők segítségével közös munkanapot szervez. Lehetőleg mindenkin legyen zöld ruhadarab, és minden gyerek hozzon egy palántát, amit közösen szüleivel ültet el. Délelőtt a szülőkkel közösen rendbe tesszük az udvart, ápoljuk a növényeket, gondozzuk a kertet, s megtisztítjuk az óvoda környezetét.

Anyák napja

Anyák napján előnyben részesítjük a közös barkácsolást, amely során a gyerekek ajándékkal és közös játékkal kedveskednek édesanyjuknak.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Május 10. Madarak és Fák Napja

Az óvodapedagógus szervezzen kirándulást. A kirándulás alkalmával figyeljék meg a madarakat, hallgassák meg hangjukat. Kirándulásokat szervezzenek a csoportos óvodapedagógusok a közeli erdőbe, távcsövet, nagyítót visznek, leveleket, terméseket gyűjtenek fákról, lenyomatot készítenek a fák kérgéről.

Gyereknapi

A pedagógusok szervezzenek közös gyereknapi, ahol különböző tevékenységek végzésére van lehetőség (pl.: ügyességi játékok, sorversenyek, barkácsolás.)

Búcsú az óvodától

Az iskolába készülő gyermekek délelőtt az óvodásoktól, délután az óvodától búcsúznak.

A többi csoportban családi nap kerül megszervezésre, közös főzés, játék a szülőkkel és a gyerekekkel.

Feladataink/céljaink:

- ismeresse meg a gyermekkel szűkebb és tágabb környezetét,
- erősítse a nemzeti identitástudatot, a keresztény kulturális értékeket, a hazaszeretetet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődést,
- őrizze a tájjellegű hagyományokat
- alakítsa a gyerekek hagyománytisztelőt
- vonja be a szülőket is az ünnepek előkészítésébe
- válasszon olyan hagyományokat, amelyek pozitívan érintik a gyerekkort
- tegye játékosá, élményszerűvé az ünnepeket
- alkalmazzon olyan hatékony módszereket, mint a drámajáték és szituációs játék
- gyűjtse és gyűjtesse a tárgyi emlékeket
- törekedjen a komplexitásra (zene, irodalom, találós-kérdés, regulák)
- a szűkebb és tágabb környezet bemutatásával, az utazásokkal, ismeretlen helyszínek meglátogatásával, újabb ismereteket szerezzenek.

5.3 Az anyanyelvi nevelés, kommunikáció, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A kisgyermek, amit hall, elfelejti, amit lát,
már inkább megjegyzi, de amiben tevékenyen részt vesz,
az bizonyára bevésődik az emlékezetébe.”

(Kodály Zoltán)

A beszéd, életre való tudomány, végig kíséri az ember életét. Az a gyermek, aki jól beszél, az magabiztosabban mozog a környezetében, önállóbb, bátrabb. Az anyanyelv gondolataink kifejezésének eszköze, képet ad személyiségünkről, jelrendszer az egyén és a közösség között. Áthatja az óvodai élet egész nevelési folyamatát, a nap minden percében jelen van.

Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyerekek lesznek képesek az alapkultúra elsajátítására. Ezért nagy hangsúlyt helyezünk a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezésére, a kommunikációs képességek és az önkifejezés eszközeinek fejlesztésére programunkban.

Új kihívást jelent az utóbbi években, hogy jelentősen emelkedik azoknak a gyerekeknek a száma, akik óvodakezdekor nem, vagy csak nagyon korlátozott szinten beszélnek.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Feladataink/céljaink:

Feladatunk lehetőséget teremteni a megkésett beszédfejlődésű gyermekek kommunikációs kedvének felkeltésére (szemkontaktus kialakítása, beszédfigyelem felkeltése).

Az értelmi nevelés feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező, mindennemű helyzetben megnyilatkozni tudó, élményeit, elképzeléseit bátran megfogalmazni tudó, gyermekek kialakítása, akik tisztán beszélnek, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

Az óvodapedagógus teremtsen meg a beszédhez szükséges nyugodt, otthonos légkört.

Az óvodapedagógus a nap minden pillanatában legyen beszédkapcsolatban a gyerekekkel.

Metakommunikációjával mutasson példát.

Az óvodapedagógus szeresse anyanyelvét, melyet a gyermek számára követésre méltóan, kifogástalan, tagolt, egyszerű, de változatos módon alkalmaz.

Segítse a beszéd és a gondolkodás kapcsolatainak finomítását.

Az anyanyelvi neveléshez nélkülözhetetlennek tartjuk a 3-7 éves korú gyermekek számára a képes könyv nézegetését, ezért biztosítjuk számukra esztétikus, igényes, mind a három korosztálynak megfelelő képes könyvet. Igényes válogatással elérjük, hogy a csoportban levő könyvek ezt a szerepet töltsék be.

Alakítsa ki a nyelvi kommunikációs helyzet alapvető feltételeit (beszédkedv, képességfejlesztés, szókincs, hangzásbeli-, szövegszerkesztési sajátságok ismerete).

Kísérje figyelemmel a gyermekek egyéni beszéd-sajátosságait és segítse a helyes beszéd alkalmazását.

Személyes példával formálja a kommunikáló felek beállítódását, és viszonyát - alakítsa a gyermek kreatív interakciós képességét.

Kapcsolatteremtésnél használja, illetve motiválja a gyermeket az udvariassági nyelvi és nem nyelvi formák használatára.

Éreztesse meg a humort és annak határait.

Ismerje meg a család beszédkulturáját - és személyes példával ösztönözze a konvencionális nyelvi formák alkalmazását.

Az óvoda logopédusánál folyamatosan tájékozódjon a foglalkozásra járó gyerekek fejlődéséről, szükség esetén közreműködjön a szülők meggyőzésében a hallásvizsgálat elvégzése kapcsán.

A csoportos munka során alkalmazza a fejlesztést szolgáló Logopédiai Hídépítő-programot, Fülelős kalandok című tematikus kiadványt.

Keltse fel az írott nyelv iránti érdeklődést.

Tervezze tudatosan írásban az anyanyelvi nevelést a következő területeken:

Kifejező beszéd területén:

- légző gyakorlatok
- ajak-és nyelvgyakorlatok
- hangutánzás
- szókincsbővítés
- szóelőhívás területe
- önálló mondatalkotás
- anyanyelvi játékok
- drámajátékok
- dramatizálás

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Beszédészlelés, beszédértés területén:

- hallásészlelés fejlesztése (környezetünk hangjai)
- beszéd hanghallás (hangos-halk, beszédritmus, zöngés- zöngétlen észlelése és időtartam megkülönböztetése)
- szótagolás
- mondatértés
- szövegértés

Gyermeki tevékenységek/sikereink:

A gyermek gondolatait szavakba önti, az új szavakat más-más helyzetekben, más szöveggörnyezetben, más összefüggésben is használja.

Utánzással elsajátítja a beszéd norma- és mintakészletét.

A kommunikáció során megvalósítja szándékát.

Élményeit verbális és nem verbális eszközökkel idézi fel és játssza újra (szerepjáték).

Érzelmait érezhetően kifejezi a metakommunikációs elemek alkalmazásával.

Beszédértése, aktív- és passzív szókinccse fejlődik - növekszik a globális megértés képessége.

Anyanyelvi játékokat játszik, melyek során fejlődik légzéstechnikája, hallása, auditív ritmusérzéke, emlékezete, mozgása.

A gyerekek értik és megfelelően alkalmazzák a humort.

Módszertani alapelvek:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget a folyamatos beszéd gyakorlására minden gyereknél.

Verbális és nonverbális eszközökkel segítse elő a gyerekek beszédének fejlődését. Közléseiben figyeljen az egyszerűsítés, egyértelműség elvére. Alkalmazkodjon a gyerekek életkorához.

Érvényesítse az óvodapedagógus a modell szerepét az anyanyelv szabályainak alkalmazása során.

Teremtsen lehetőséget a kreatív együttműködési képesség kialakulására.

Igyekezzen megelőzni az iskolai kommunikációs zavarokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókinccsüket.

Beszédük legyen összefüggő, használják helyesen a kötőszavakat.

Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtsék meg és tartsák fenn a kapcsolatokat.

Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt, ha párbeszédben vesznek részt, várják végig a másik megnyilatkozását. Saját kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják.

Helyesen használják a névmásokat, névutókat, a jövő idejű igeidőt és igemódokat.

Alakuljon ki a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.

Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiválasztott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

Tisztán, érthetően ejtsenek minden beszédhangot.

Vannak elemi ismereteik az őket körülvevő világról, felismernek összefüggéseket.

Probléma helyzetben törekszenek a megoldás keresésére, szívesen kísérleteznek

Képesek időrendiséget felállítani

Néhány mesét, verset, mondókat képesek emlékezetből felidézni

Képről mondatokban beszélnek

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezik ki magukat.

Beszédüknek tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.

Tudnak rövid történeteket, szöveget visszamondani

Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra, gondolataiknak érthető kifejezését.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legfontosabb színtere a környezeti nevelés, mert gazdag ismeretanyaghoz juttatja a gyermekeket a családról, óvodáról, évszakokról, állatokról, növényekről. A kirándulások, séták alkalmával fokozottan figyeljünk a gyerekek egyéni élményeinek közlésére. Az óvónő választékos nyelvi eszközökkel, költői kifejezésekkel, egy évszakhoz kapcsolódó verssel hívhatja fel a figyelmet a természet rejtett szépségeire. A beszéd és a gondolkodás szoros kapcsolatban áll egymással.

Fontos színtere az irodalmi nevelés – a mese-vers, bábozás, dramatizálás. azért, mert az irodalmi szövegek a szókészlet gyarapításával, nyelvi fordulatok megismerésével, stílári eszközök használatával gazdagítják a gyermeknyelvi kifejezőkészségét. A bábjáték lehetőséget ad a zárkózott, beszédében gátolt gyerekeknek a megnyilatkozásra. Nyilvánvaló, hogy a közlésvágy temperamentum kérdése is, hiszen egy extrovertált gyermek egész nap beszél, könnyen nyomon követhető a beszédértése, észlelésre vonatkozó fejlettségi szintje felmérésére. Egy introvertált kisgyerek már nagyobb odafigyelést kíván, nekik intim helyzeteket kell teremteni. A játékszituációkban újabb és újabb szavakkal, kifejezésekkel gazdagodik a gyermek szókinccse, fokozódik beszédkedve, javul beszédértésük. Nagyon fontos a megfelelő szintű beszédértés, melynek fontos feltétele a tiszta hangképzés. Az anyanyelvi nevelés igazi célját csak úgy érheti el, ha a mindennapi tevékenységekbe beépül, s a nap minden pillanatában jelen van.

Kapcsolatban van a gondozással, mert a gondozási területek jó alkalmat teremtenek a párbeszédre, kapcsolatteremtésre.

A közösségi neveléssel, mert közös tevékenység során használják a párbeszéd különböző, az együttműködést elősegítő fordulatait, kifejezéseit, az udvariassági formákat. A játékkal, mert a játék, mint a gyerek fő tevékenységformája legkedveltebb területe az anyanyelvi megnyilvánulásoknak; indirekt, folyton érvényesülő színtere a gyerek-gyerek, gyerek-óvodapedagógus kapcsolata.

A munka, mint közös cselekvés szükségessé teszi a gyerekek folyamatos szóbeli kapcsolatát a társakkal, óvodapedagógussal.

A vizuális neveléssel, mert az óvodapedagógus felismerteti a gyerekekkel a nyelvi és képi formai ábrázolás együttes alkalmazásával, hogy egy élményt, eseményt többféle módon is ki lehet fejezni.

A téri észlelés, arányok, irányok nyelvi kifejezésének gyakorlása előkészíti az írás-olvasás tanulásához szükséges képességek fejlődését.

A zenei neveléssel is kapcsolata van, mert a zenei nevelés a hangképzés, tiszta ejtés, hangsúly, hangerő, ritmus, tempó gyakoroltatásával segíti az élőbeszéd jelentést hordozó elemeinek gazdagítását.

A testneveléssel azért, mert a gyerekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli utasítás alapján hajtsanak végre mozdulatokat, mozgássorokat és összehangolják mozgásukat.

6 Az óvodai élet megszervezése

6.1 Személyi feltételek

	Megnevezés	Státusz
1.	Óvodapedagógus álláshelyek száma	12
1.1	Az intézmény vezetője, képviselője	1
1.2.	Intézményvezető helyettes	1
2.	Logopédus	1
3	Fejlesztőpedagógus	1
4.	Nevelőmunkát közvetlenül segítő álláshelyek száma összesen	9,5
4.1	Dajka álláshely száma	6
4.2	Pedagógiai asszisztens álláshely száma	2,5
4.3	Óvodatitkár álláshely száma	1
5.	Egyéb technikai munkakört betöltők álláshely száma	1,5
6.	Konyhai dolgozók	10

6.2 Tárgyi feltételek

Székhely intézmény

A helyiség funkciója	Száma	Felszereltsége
Csoportszoba	3	Korszerű, esztétikus, világos helyiségek, modern, a csoport életkorának megfelelő eszközök, játékok, berendezések
Gyermek öltöző	3	Csoportonként külön helyiség, jelekkel ellátott öltözőszekrények, felső beépített tárolóval
Gyermek mosdó	3	Csoportonként külön, az előírásoknak megfelelő méretű helyiség, jellel ellátott törölközőtartó, fogmosó felszerelés
Tornaszoba	1	Tornapad, tornaszőnyeg, bordásfal, mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet, egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések
Egyéni foglalkoztató	1	A logopédiához és a mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelve (GOH-készülék)
Nevelői szoba	1	Célszerű berendezéssel, számítógéppel, internetes hozzáféréssel
Iroda	1	Számítógéppel, multifunkciós gépekkel, irodai kisgépekkel, internettel
Könyvtár	1	Folyamatosan bővített könyvállomány, kölcsönzési lehetőséggel a szülők részére is, CD és DVD gyűjtemény
Sószoba	1	Az egészségmegővés, egészségfejlesztés megtámogatására, somokozóval
Játék, eszköz és tornaszertár	3	

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Elkülönítő	1	Előírásoknak megfelelő
Felnőtt öltöző	1	Előírásoknak megfelelő
Felnőtt mosdó	1	Előírásoknak megfelelő
Szülői mosdó	1	Előírásoknak megfelelő
Akadálymentes mosdó	1	Előírásoknak megfelelő
Mosókonyha	1	
Mosogató konyha	1	
Udvar	1	Folyamatosan fejlesztés alatt, a gyermeklétszám arányához szűk teret biztosít, ezért sok séta, óvodán kívüli program szükséges csoportonként
Ovi-Foci pálya	1	Mozgásfejlesztést támogató eszközkészlettel

Telephely

A helyiség funkciója	Száma	Felszereltsége
Csoportszoba	3	Korszerű, esztétikus, világos helyiségek, modern, a csoport életkorának megfelelő eszközök, játékok, berendezések
Gyermek öltöző	3	Csoportonként külön helyiség, jelekkel ellátott öltözőszekrények, felső beépített tárolóval
Gyermek mosdó	3	Csoportonként külön, az előírásoknak megfelelő méretű helyiség, jellel ellátott törölközőtartó, fogmosó felszerelés
Tornaszoba/rendezvényterem	1	Tornapad, tornaszőnyeg, mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet, egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések
Egyéni foglalkoztató	1	A logopédiához és a mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelve (GOH-készülék)
Nevelői szoba	1	Célszerű berendezéssel, számítógéppel, internetes hozzáféréssel
Iroda	1	Számítógéppel, multifunkciós gépekkel, irodai kisgépekkel, internettel
Könyvtár	1	Folyamatosan bővített könyvvállomány, kölcsönzési lehetőséggel a szülők részére is, CD és DVD gyűjtemény
Játék, eszköz és tornaszertár	2	
Felnőtt öltöző	1	Előírásoknak megfelelő
Felnőtt mosdó	1	Előírásoknak megfelelő
Szülői mosdó	1	Előírásoknak megfelelő

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Akadálymentes mosdó	1	Előírásoknak megfelelő
Mosókonyha	1	Előírásoknak megfelelő
Tálalókonyha	1	Előírásoknak megfelelő
Udvar	1	Kerti pad, asztal, homokozó csoportonként, mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök

Az intézmény berendezési tárgyai, felszerelései, játékeszközei minőségben és mennyiségben megfelelnek a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről szóló jegyzék előírásainak. Az éves költségvetés és a pályázatok által biztosított forrás segítségével folyamatosan fejlesztjük az óvoda berendezéseit, játékeszközeit.

6.3 Az óvodai élet megszervezése

6.3.1 Napirend

TEVÉKENYSÉG	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek	Nyári napirend
Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenységek, mindennapi mozgás tízórai, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység	6 ³⁰ -10 ⁴⁵	6 ³⁰ -10 ⁴⁵	6 ³⁰ -10 ⁴⁵	6 ³⁰ -12
Öltözködés, udvari játék, levegőzés	10 ⁴⁵ -11 ⁵⁰	10 ⁴⁵ -12	10 ⁴⁵ -12	
Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd	11 ⁵⁰ -12 ⁴⁵	12-12 ³⁰	12-12 ³⁰	12-12 ³⁰
Előkészület a pihenéshez	12 ⁴⁵ -13	12 ³⁰ -13	12 ³⁰ -13	12 ³⁰ -13
Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés	13-15	13-15	13-14 ⁴⁵	13-15
Párhuzamos tevékenységek: mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenységek,	15-16	15-16	14 ⁴⁵ -16	15-16
16 órától szabad játék az ügyeleti csoportban	16-17 ³⁰	16-17 ³⁰	16-17 ³⁰	16-17 ³⁰

A napirend stabil pontjai az étkezés, az udvari játék a játéktevékenység időtartama. Rugalmas pontok: a reggelizés módja, uzsonnázás módja, a biológiai szükségletek kielégítése, az időjáráshoz való alkalmazkodás.

A hetirend a napirendhez hasonlóan rugalmas.

A hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Fő szempontjai:

Mozgásfejlesztés, amelyet mindennap biztosítani kell.

Anyanyelvi nevelés, ami szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, beépül a gyerekek tevékenységibe, megnyilvánulásaiba.

A felajánlott és választható tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy naponta legyen lehetőség a művészeti tevékenységek gyakorlására és a mindennapos mesére.

6.3.2 Hetirend

Korcsoport	Választható vagy felajánlott tevékenység
3 – 4 évesek csoportja	mesélés, verselés ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, kézimunka mindennapos mozgás külső világ tevékeny megismerése
4 - 5 évesek csoportja	mesélés, verselés ének zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, kézimunka mindennapos mozgás külső világ tevékeny megismerése
5-6-7 évesek csoportja	mesélés, verselés ének zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, kézimunka mindennapos mozgás külső világ tevékeny megismerése

6.3.3 A tevékenységek szervezésének formái

A fejlődést elősegítő tevékenységek szervezeti formája:

- kötött,
- kötetlen

A szervezett tanulás formái

Forma	Tevékenység
Frontális, csoportos	Mindennapi mese (Verselés, mesélés) Mozgás, mozgásos játékok, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Mikrocsoportos	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka A külső világ tevékeny megismerése
Kooperatív	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	A figyelem és a részképességek fejlesztése egyéni igények szerint
Páros	A nevelés eredményességét támogató együttműködés, mely a tanulási motiváció kialakítását erősíti.

Az oktatás módszereinek csoportosítása⁴:

A tanulási munka irányításának szempontja alapján:

- pedagógusi dominanciájú
- közös: pedagógusi-gyermeki
- gyermeki dominanciájú módszerek

⁴ Körmöci Katalin

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Az oktatási folyamatban betöltött szerepük szerint, a didaktikai feladatok szerint:

- új ismeretek, tapasztalatok tanításának- tanulásának
- képességek fejlesztésének, fejlődésének elősegítésének
- az alkalmazásnak
- a rendszerezésnek és a rögzítésnek módszerei

A szabad, alkotó, eredményes tanulás feltételei⁵:

- Biztonságos légkör, elegendő hely, elegendő idő, az eszközök megléte, célszerű elhelyezése
- Szeretet, elfogadás, megértés
- Érdeklődés, meghallgatás, odafigyelés
- Bátortítás, támogatás, ösztönzés, dicséret, elismerés,
- Nyitottság a gyermek jelzéseire, igényeire, érzéseire, gyermekismeret
- Önállóság, próbálkozás lehetősége, felfedező, alkotó légkör biztosítása
- Szabadságérzet biztosítása
- Öröm, büszkeség kimutatása

A tevékenységek során a differenciálás területei⁶:

- A munkavégzés ütemében, tempójában való igazodás a gyermekhez
- Önállóság fokában, segítségadás módjában
- Motiváltság elérésében támaszkodni a gyermek különféle késztetéseire, igényeire, szükségleteire,
- Tartalomban való differenciálás a gyermek igényére való támaszkodás,
- Célban, szintben való igazodás a gyermek igényeihez, tapasztalataihoz,
- A módszerek használata a gyermek igényeihez igazodik,
- A munkaformák igazítása a gyermeki igényekhez,
- A szervezés módjának igazítása a gyermeki igényekhez,
- Irányítás módjának igazítása a gyermeki igényekhez
- A gyermek-pedagógus együtt töltött ideje
- Az egyes elemek egymásutániségében is igazodhat az óvodapedagógus az egyes gyermekek igényeihez, sajátosságaihoz
- A nevelés stílusában
- Pedagógus szerepében is igazodik az egyes gyermekek igényeihez
- A válaszadás módjában való igazodás a gyermeki sajátosságokhoz

6.4 Az óvoda kapcsolatrendszere

Intézményünk a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, a befogadás és a beiskolázás érdekében, illetve egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel, szervezetekkel.

6.4.1 A családokkal

Az óvoda kapcsolatrendszerében elsődleges és meghatározó szerepe a családnak van. A gyermek nevelése elsősorban a család feladata és kötelessége, óvodánknek ezt egészíti ki olyan nevelési feladatokat ellátásával, amelyek a családi nevelésen belül nem valósíthatók meg. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Törekszünk arra, hogy emberi magatartásunkban, szakmai

⁵ Körmöci Katalin

⁶ Körmöci Katalin

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

felkészültségünkben egyaránt példamutatók legyünk. Törekszünk továbbá arra, hogy a szülői szerepükben elbizonytalanodott szülőket felismerjük és megfelelő támogatást, segítséget biztosítsunk számukra.

A család és az óvoda együttnevelése szükséges ahhoz, hogy a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődését biztosítsuk, hozzájáruljunk a készségek és képességek optimális kialakulásához, fejlődéséhez. A szülőknek lehetőségük van arra és mi óvodapedagógusok is igényeljük, hogy az óvodában folyó pedagógiai munka kialakításában a megfelelő fórumokon aktívan vegyenek részt, ötleteikkel segítsék elő a közös gondolkozást. Annak érdekében, hogy a gyermekeket a nekik legmegfelelőbb módszer szerint neveljük, szükség van igazi, valós együttműködésre, nyitottságra és őszinteségre az óvónővel való rövid, esetenkénti megbeszélések.

A gyermekek fejlődése érdekében az együttműködés alapvető követelményei:

- a megismerés,
- folyamatos információcsere.
- a kölcsönös bizalomra épülő elfogadás,
- nyitottság,
- empátia,
- tapintatos tanácsadás,
- szakmaiság a pedagógus részéről

Az együttműködésre alkalmas fórumok:

Családlátogatás: Az óvodába lépés előtt az óvodapedagógusok meglátogatják a gyermekeket otthonukban. Célja a gyermek megismerése, közelebb kerülni a szülőkhöz, megismerni a gyermek környezetét, szokásait, a szociális körülmények felmérése. A tapasztalatokat az egyéni fejlődési naplóban rögzítjük.

Szülői értekezletek: Nevelési évenként legalább két alkalommal szervezzük meg.

Célja a csoport működési rendjének, szabályainak, szokásainak ismertetése, kölcsönös konzultációk a szülőkkel.

Barkács délutánok: amelyek csoportos szervezésben valósulnak meg és a szülők a gyerekekkel készítenek különböző „alkotásokat”, dekorációt, gyermekjátékot.

Családi nap: melynek elsődleges célja a szülők-gyermekek-óvodapedagógusok közötti együttműködés erősítése volt, a közösséghez való tartozás élményének erősítése változatos programokkal.

Közös rendezvények: A rendezvényeken a szülők is bekapcsolódhatnak a csoportok tevékenységébe.

Fogadóórák (vezetői, óvónői): egyéni beszélgetés az óvodapedagógusok és a szülők közötti amelynek során megbeszéljük a gyermekekről szerzett tapasztalatokat, a megfigyelések eredményeit, egyeztetnek a nevelési módszerekről, közös megoldást keresnek az esetlegesen felmerülő gondokra, problémákra. Fogadóóra keretében évente két alkalommal a szülő tájékoztatást kap gyermeke fejlődéséről.

Bíztatjuk a szülőket arra, hogy éljenek a személyes kapcsolattartás lehetőségével.

6.4.2 A rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje

A gyermekek rendszeres egészségügyi felügyeletére vonatkozó feladatellátás alapja a fenntartó és az egészségügyi szolgáltató által megkötött megállapodás tartalma.

Az óvoda vezetője biztosítja a munkafeltételeket, gondoskodik a gyermekek felügyeletéről, vizsgálatokra való előkészítéséről, a szülők tájékoztatásáról.

A gyermekorvos felkérésre szakértőként közreműködik, a gyermekek egészségügyi ellátását és az egyéb iskola-egészségügyi feladatokat az óvodavezetővel egyeztetett rend szerint,

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

együttműködve végzi. A védőnő feladatkörébe tartozó feladatokat az 51/1997. (XII. 18.) NM-rendelet szabályozza. Heti rendszerességgel tart fogadóórát az óvodában.

A családok életének megkönnyítésére lehetőség szerint évente megszervezésre kerül az óvodában a szemészeti és fogászati szűrővizsgálat.

6.4.3 Pedagógiai szakszolgálatok

A kapcsolat tartalmazza a gyermekek speciális vizsgálatát, egyéni fejlesztését, részképességek szűrését, valamint tanácsadást nevelési kérdésekben.

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel. A fejlesztő szakemberek felmérése, illetve az óvodapedagógusok, illetve szülő jelzése alapján év közben, szükség szerint kérjük a szakszolgálat vizsgálatát. Évente elvégzik a jogszabály által kötelező, 5 évet betöltött gyermekek logopédiai szűrését.

6.4.4 Pedagógiai szakmai szolgáltatók

A pedagógusok szakmai ismereteinek frissítése, bővítése, valamint szaktanácsadói szakmai segítségnyújtás kapcsán vesszük igénybe a szolgáltatásokat

Továbbképzések, konferenciák, konzultációk, szaktanácsadói hospitálás, szaktanácsadói javaslat a kapcsolattartás formája.

6.4.5 Gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat, gyámügyi hivatal

A kapcsolattartás célja a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása.

A kapcsolat formái esetmegbeszélések, jelzőrendszeri találkozók, előadások, rendezvények, online információ áramlás, segítség kérése, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt.

- a Gyermekjóléti Szolgálat értesítése – ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja
- amennyiben további intézkedésre van szükség, az óvoda megkeresésére a Gyermekjóléti Szolgálat javaslatot tesz arra, hogy az óvoda a gyermekvédelmi rendszer keretei között milyen intézkedést tegyen
- esetmegbeszélés – az óvoda részvételével, a szolgálat felkérésére
- szülők tájékoztatása révén (a gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése), lehetővé téve a közvetlen megkeresését

A gyermekvédelmi feladatok kompetenciaelvű meghatározását az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott Módszertani útmutató, illetve Protokoll alapján az óvoda pedagógiai programja tartalmazza.

6.4.6 Általános iskola

Kapcsolattartó az óvodaigazgató, illetve a nevelőtestület által az adott nevelési évre megbízott óvodapedagógus.

A kapcsolat tartalma a gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése az óvoda–iskola átmenet megkönnyítése az Együttműködési megállapodás szerint, információk továbbítása a szülőknek.

6.4.7 Bölcsőde

Kapcsolattartó az óvodavezető, illetve a kiscsoportos óvodapedagógusok.

A kapcsolat tartalma a gyermekek óvodai beilleszkedésének segítése a bölcsőde–óvoda átmenet megkönnyítésével.

A kapcsolat formái kölcsönös látogatások, közös értekezletek, online információ csere.

6.4.8 Fenntartó

A kapcsolattartás tartalma elsősorban az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, az intézmény érdekeinek képviselése, a gazdálkodási jogkör feladatainak ellátása.

A kapcsolattartás formái a testületi és vezetői értekezletek, online információ áramlás/adatszolgáltatás, rendezvények, központi ünnepségeken való intézményi képviselő, munkamegbeszélések, adatszolgáltatás, írásos beszámoló.

6.4.9 Gyermekprogramokat ajánló kulturális intézmények, Faluház

Kapcsolattartó az adott nevelési évre megbízott óvodapedagógus.

A kapcsolat tartalma színvonalas gyermekműsorok, előadások szervezése, lebonyolítása.

A kapcsolat tartalmazza az intézményi programok szervezését, intézményen kívüli kulturális programok látogatását, illetve programok ajánlását a szülőknek

6.4.10 Alapítványi kuratórium

A kapcsolat tartalma a nevelőtestület és a szülői szervezet tájékoztatása az alapítvány munkájáról, programok közös szervezése. Az óvoda céljainak támogatása.

7 Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

7.1 Játék

„A gyermekek akkor a legkomolyabbak, amikor játszanak. Olyankor tanulják, hogy mi is az élet. „

(Michel Butor)

„A játéktevékenység annak tükré, ami a gyermekek lelkében történik, a játék az ő titkos nyelve, amelyet akkor is tiszteletben kell tartanunk, ha nem értjük.”

(Bruno Bettelheim)

Szabad játék

Jót és jól játszani - ez a gyermek dolga az óvodában. Óvodánk programjában a játék a gyermeki fejlődésben alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma. A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze, egy komplex fogalom, maga a csoda. A gyermek önként választott szabad tevékenysége, amelyben a gyermek szabadságának és az óvodapedagógus tudatos fejlesztő munkájának együttesen kell érvényesülnie.

A gyermek egész napját a játéktevékenység szövi át és határozza meg, ebben zajlik tapasztalatainak, ismereteinek feldolgozása és az élményszerzés lehetősége. A játékon keresztül valósulhat meg a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése, kibontakoztatása. A spontán tanulás színtere, a gyermek, játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodik. Sok információt ad a gyermek önmagáról, belső világából, kellemes és kellemetlen élményeiről. Játék közben alakulnak kapcsolatai, szociális érzelmei tapasztalatai, ismeretei gazdagodnak. A játék kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Feladataink / céljaink:

Az óvodapedagógus teremtsen meg a játék feltételeit. Alakítson ki nyugodt, megfelelő csoportlégkört: elfogadó, segítő, támogató attitűd, differenciált módszerek, multikulturális szemléletet.

Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint.

Szükség esetén nyújtson segítséget, mutasson példát. Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremt a sokszínű játék kialakulásához. Kezdeményezzen szabályjátékokat, társasjátékokat. Szabályjátékokat irányítja, irányíthatja.

Hagyja a gyerekeket önállóan játszani, támogassa ötleteiket, törekvéseiket. Legyen facilitátor. Olyan játékokat is kezdeményezzen, melyekben a gyermekek különböző természetes anyagokkal ismerkedhetnek.

Adjon lehetőséget együttjátszásra, konfliktusok megoldására (szociális fejlesztés). Az együtt játszó gyermekek csoportjait figyelemmel kíséri, a baráti kapcsolatok alakulását segít. Biztosítsa, hogy a játék és a játékba integrált tanulás minél sokrétűbb, élményeken alapuló tájékozódó tevékenységgé váljon.

Biztosítja a különböző játékformák feltételeit: gyakorló-, szimbolikus-, szerep-, konstruáló-, kreatív tevékenységet.

Alakítson ki az életkornak megfelelő játszóhelyeket (több zeg-zug, tér a mozgásos játékokhoz). Biztosítson olyan eszközöket, amelyekkel a gyerek önmaga kialakíthat különböző játszóhelyeket (paraván, párnák, takarók). A játékszereket és eszközöket úgy helyezze el, hogy könnyen áttekinthetőek és elérhetőek legyenek a gyermekek számára, és keltsék fel érdeklődésüket.

Tegye lehetővé, hogy a gyerekek játékidőben is használhassák a tornaszereket.

Állítson fel szabályokat a balesetek elkerülése céljából.

Motiválja a gyerekeket arra, hogy önmaguk is bővítsék játék- eszköztárukat közösen elkészített barkácsolt eszközökkel, bábokkal.

Szükség esetén kapcsolódjon be a játékba, játsszon együtt a gyermekekkel.

Biztosítson praktikus, esztétikus, az életkornak megfelelő játékeszközöket. Tegye lehetővé, hogy a gyerekek a játékeszközöket a helyzettől függően, eredeti funkciójuktól eltérően is felhasználhassák (szabályok betartása mellett).

Engedje meg, hogy a gyerekek otthonról is hozhassanak be játékokat.

Törekedjen élmények biztosítására. (Duna-part, erdő, mező, kirándulás, Skanzen, zöldséges, posta, orvosi rendelő, iskola, színházlátogatás). Sajnos egyre azt tapasztaljuk, hogy a belső motiváció egyre kevesebb a gyermekekben. Így kiemelten fontos a különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás.

Törekedjék az udvar adta lehetőségek kihasználására, használja ki mozgásos játékok megszervezéséhez, gondoskodják a szükséges eszközökről.

Lépjen közbe, ha:

- testi épségüket veszélyeztetik,
- a konfliktust a gyermekek nem képesek önállóan megoldani, zavarják egymást,
- veszélyben van a játékok épsége.

Kiemelt feladatok:

Beszédfigyátékos gyermekek esetében a kommunikációs készségek fejlesztésén túl a társakkal való együttműködés intenzív támogatása, felnőtt személyes közreműködésével (együtt játszás). Mindig rendelkezésre áll a gyermekkel való kommunikáció segítésére. A társak elfogadó attitűdjének erősítése.

SNI-s, BTM-s gyermekek esetében elsősorban az eszközök használatát ismerteti meg az óvodapedagógus, együtt játszassal segíti játéktevékenységének alakulását, társak elfogadását,

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

együttműködés és társas kapcsolatok formáinak saját szintjén történő kialakulásának segítését. További kiemelt feladat a megfelelő mennyiségű és minőségű érzékszervi és mozgás ingerek biztosítása, előtérbe helyezve a gyermek testi épségének védelmét.

A gyermeki tevékenységek:

Spontán játék: ahol egyértelműen tükröződnek és érvényesülnek a gyermeki világ és a játék sajátosságai.

Kezdeményezett játék: amelyet saját elképzeléseink alapján indítunk el, de a gyerekek maguk viszik és alakítják tovább. Nem fejlesztés, hanem a közösen alakított játék a fontos. A pedagógus által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre szükség van, hiszen egy 3 éves gyermek még kifejezetten igényli az óvodapedagógussal való együttjátszást, a helyes arányok megtalálása azonban nagyon fontos.

Fejlesztő játék: amely „beágyazódik” célzottan a játékba. Játékos jelleggel ugyan, de feladatot, problémát old meg. Itt, mint eszközt és módszert tudatosan alkalmazzuk a fejlesztés érdekében egyénre szabottan, differenciáltan.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus biztosítsa a gyermek számára, hogy megtalálja a legvonzóbb játéktevékenységet.

Érvényesítse a játék szabadságának alapvető jogait.

Tegye lehetővé, hogy a gyerekek a negatív élményeiket kijátsszák magukból, ügyelve arra, hogy társaiknak ebből hátránya ne származzék.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Képes az önfelelt játékra, játékában kitartó

Képes alkalmazkodni társaihoz, a felnőttekhez és képes mások igényeit is tiszteletben tartani,

Képes élete eseményeit, történeteit és tapasztalatait újra átélni, eljátszani,

Szerepjátékainak köszönhetően meg tanul konfliktusokat kezelni, társas kapcsolataiban megjelennek az óvoda által elvárt viselkedési normák, érzelmi intelligenciája fejlődik

Képes a szerepvállalásra, kreatív együttműködésre; szerepek elosztására, alkalmazkodik az alá és fölérendeltségi viszonyokhoz egyaránt;

Játéktevékenységében dominánsan van jelen a tartalmas szerepjáték

A szabályjátékok során képes az egészséges versenyszellemből kialakuló érzelmek kezelésére, a siker és kudarc elviselésére egyaránt

Önállóan választ és készít kiegészítő eszközöket a játékokhoz a témáknak megfelelően

Képessé válik egy játék témát több napon keresztül folytatni a társaival, mindig gazdagítva, kibővíti azt.

Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.

Vállalják a számukra kedvezőtlenebb szerepeket is.

Képesek az együttműködésre és az önállóságra a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, társaik igényeinek, ötleteinek figyelembevételével, elképzeléseik tiszteletben tartása mellett.

Megtervezik játékukat, elosztják a szerepeket, játékeszközöket, szabályokat betartják.

A barkácsoláskor létrehozott eszközöket felhasználják játékukban, továbbfejlesztik. Képesek a konstruáló játékokból bonyolultabb alkotásokat készíteni.

Megszervezik és eljátszák a megismert meséket, egyéni élményeket bábok segítségével.

Szívesen játszanak olyan szabályjátékot is, amely vagy ügyességet, szellemi erőfeszítést igényel. Felismerik az egészséges versengés lényegét.

Képesek kedves játékszereiket is átadni társaiknak.

Játékuk elmélyült kitartó. Játékeszközökre vigyáznak.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Kapcsolata más nevelési területtel:

A játék fontos szerepet tölt be a gyermek fejlődésében, áthatja az egész nevelési folyamatot és kihat a társas kapcsolatok alakulására, a társadalmi elvárások, szerepek, normák elsajátításának színterére. A játék minden óvodai tevékenységgel kapcsolatban áll. A gyermekek minden tevékenysége, a szükségletek kielégítése gazdag tapasztalatszerzést, szociális tanulást tesz lehetővé.

Drámajáték:

A mai folyton rohanó világban, sajnos egyre kevesebb a minőségi idő, melyet a szülők a gyermekeikkel töltenek. Ebben a digitális korban változnak a kommunikációs szokások. Így egyre inkább érezzük, hogy nagy szükség van a drámajátékokra, melyek segítik, gazdagítják, kiegészítik a mindennapi nevelő munkánkat. Segítenek a részképesség-gyengesség fejlesztésében, a gyermekek komplex személyiségfejlesztésében.

A „dráma” szó görög eredetű, jelentése tenni, cselekedni. Pedagógiai jelentése komplex fogalom, személyiségközpontú reformpedagógiák egyike, a dráma és a színház eszközrendszerének segítségével, folyamat, a közös élmény, amelyben feladatunkkal együtt mi is fejlődünk, változunk.

„A dráma olyan csoportos játéktevékenység, amelynek során képzeletbeli (fiktív) világot építenek fel, ebbe a képzeletbeli világba a résztvevők szereplőként vonódnak be, a fiktív világon belül valós problémákkal találkoznak, s ebből valós tudásra és tapasztalatra tesznek szert.” (Kapos L.: Tanítási dráma 2006 Szada)

- A játék mindig önkéntes, örömszerző, öncélú
- Játékra épül, játszva tanít
- Központban a gyermek van, nem az ismeretanyag.
- Fejlesztendő területre számos játék áll rendelkezésre
- Feszültségoldó hatása van.
- Sokrétű, variálható, komplex.
- Játék csoportban történik.
- Partneri viszonyt épít a résztvevők körében.
- Egész személyiséget fejleszt.
- Segíti a szocializációt.

Feladataink, céljaink:

Az óvodapedagógus rugalmas, kreatív, együttműködő.

Játékok választásánál fontos a tudatosság, tervszerűség és a rendszeresség.

Tudatosan vállaljon szerepet a játékban.

Módszer alapfeltétel a bizalom.

Törekedjen arra, hogy mindenki látható és hallható legyen.

Megfelelő játéktér, elegendő idő, szükséges eszköz megteremtése.

Játékok vezetésénél fontos a szabályok megbeszélése, egyértelmű instrukcióadása.

A játékok megválasztásánál ismerni kell a csoport gyermekeinek fejlettségi szintjét, életkori sajátosságait.

A játékok alkalmazásával fejlesztjük a gyermekek:

- megfigyelő készségét,
- érzékszerveiket,
- finommotorikájukat,
- emlékezetüket,
- fantáziájukat,
- tájékozódási készségüket,
- esztétikai érzéküket,

- koncentrációs készségüket,
- empátikus készségüket,
- társas kapcsolataikat,
- konfliktus megoldó képességeiket.

Mindezek a sikeres tanuláshoz nélkülözhetetlenek, elősegítik azt. A mi célunk, segítséget adni, hogy a gyermekek találják meg saját helyüket, fedezzék fel tehetségüket, amivel érdemes átélni, megélni változó, felgyorsuló világunkat.

Fontosnak tartjuk, hogy megtaláljuk a gyermekek egyediségéhez vezető utat, amelyek biztosítják a gyermek személyiségéhez alkalmazkodó előrejutást, fejlődést a közös játék során.

7.2 Verselés, mesélés

„Mesélni és mesét hallgatni jó...” Bajzáth Mária

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a rendszeres, változatos élménynyújtás a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs művekkel.

Az irodalmi nevelés anyanyelvi nevelésünk része. A meséken, verseken keresztül a gyermekek érzelmi világa színessé válik a bennük rejlő nyelvi kifejezések, szófordulatok által gazdagodik kifejezőkészségük. A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás biztosítja a gyermekek lelki nyugalmát. A versek, mondókák ritmusának érzékelésével differenciálódik a gyermek észlelése. A mindennapos verselés és mondókázás igen alkalmas a verbális kifejezőkészség fejlesztésére. A mesei tartalmak befogadását támogató rituálék az óvodapedagógusok módszertani szabadságának megfelelően csoportonként alakítható. (mesepárna, mesetarisznya, mesedoboz, gyertya)

Feladataink/céljaink:

Valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímek csengésével. Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező gyermekek nevelése, akik tisztán beszélnek, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

Az óvodapedagógus...

- Biztosítja az irodalmi élménynyújtás feltételeit (idő, hely, eszköz, élmény);
- Megalapozza az irodalmi alkotásokhoz, a könyvhöz fűződő érzelmi viszonyt, az olvasóvá nevelést.
- Oldott, meghitt, harmonikus légkört teremt.
- A gyermekek életkorához, érdeklődéséhez változatos meséket, verseket választ, amelyben egyaránt megjelennek a klasszikus és kortárs szépirodalmi, valamint a népköltészeti anyagok.
- Irodalmi tevékenységéhez eszközöket készít.
- Előadásmódjával esztétikai élményt nyújt
- Minden nap mesél, mondókát, verset mond.
- Szorongás, félelem oldódása a mesével, verseléssel;
- Lehetővé teszi, a mesék, versek felidézését.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

- Segíti a dramatizálást, a bábozást, él a drámajátékok adta lehetőségekkel. Támogatja a játékokban megjelenő spontán gyermeki verselést és mesélést. Segíti a gyermekek bábozását.
- Gyakran nézeget spontán, kötetlenül a gyerekekkel mesekönyveket, olvas a gyerekeknek, felhívja a figyelmet a könyv óvására, megbecsülésére.
- Mesélés, verselés, mondókázás közben a gyermekkel szoros érzelmi kapcsolatot, alakít ki;
- A helyi könyvtárat látogatja a nagycsoportosokkal.
- Színházlátogatást, bábelőadások szervez.
- Beszédkorrekciós gyermekek felismerése és fejlesztése logopédus segítségével.
- A mesék lehetőség szerint mindig az aktuális ünnepkörhöz, évszakhoz igazodjanak,
- A mesélés során éljük az ismétlés én-erősítő hatásával, azaz egy-egy mesét hosszabb időn keresztül, lehetőleg fejből meséljük. Az ismétlés elmélyíti az azonosulást és a megértést, elősegíti a belső képalkotást.
- Egyéni fejlettségüket figyelembe véve, differenciáltan foglalkozik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel.
- A egyes életkorú csoport összetétele igényli a gondos mesekiválasztás mellett a pedagógiai segítséget is arra, hogy egy egyszerűbb mesét örömmel tudjanak végighallgatni és követni a nagyobbak, és egy hosszú komplikáltabb mese során ne fáradjanak el a kicsik. Segítség lehet a bábozás, amelyre egy ünnep alkalmával is sor kerülhet.
- A mese-vers belső képteremtésre ösztönzi a gyermekeket, oldja szorongásukat, konfliktus megoldó pozitív mintát, esztétikai élményt nyújt számukra.
- A mai felgyorsult világban a gyermekek kevés mesét hallgatnak, azt is részben televízióból számítógépről, tabletről, melyek nem a legmegfelelőbb értékeket közvetítik, és nem a kellő mértékben segítik képzelet működését, a belső képek alakulását. Az előszóban történő mesélés során a mesélő élő, emberi minőséget közvetít a gyermeknek, amit semmilyen gépezet nem pótolhat. Ezért minél inkább kiemelten szükség van az óvodában a mindennapos mesére, nyugodt hangulat megteremtésére.

A mese kapcsolata más nevelési területekkel:

A mese-vers kezdeményezések anyaga változatos, gerincét a magyar népmesekincs adja. Ide tartoznak a népszokásokhoz, évszakokhoz, állatokhoz, természeti jelenségekhez, gyermeki tevékenységekhez, ünnepekhez kapcsolódó gyermekirodalmi, gyermekköltészeti művek, népi rigmusok, mondókák, történetek, ezeket igyekszünk a heti tervezésbe úgy beilleszteni, hogy kapcsolat legyen a külső világ tevékeny megismerése és a mesék, versek mondanivalója között. Az óvodapedagógus feladata a gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálás fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. Népmesék és műmesék a természetről, természetvédelemről való ismertetése.

A felhasznált irodalmi anyag összeállítása:

Kiscsoport:

A 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető. A ritmizált, egyszerű dallammal kísért mesének kiegészítői a rövid, ritmikus, mozdulatokkal, hanglejtéssel kísért változatai, lovagoltatók, csiklandozók, altatók, ébresztgetők, továbbá az állatmesék változatos, gazdag világa. A meséket kiegészíthetjük a szép magyar nyelven elmondott történetek, amiket a valóságból, a nagyszülők, a szülők, az óvónők gyermekkoráról, a napi eseményekről szólnak. Az év folyamán 10-12 verset és mondókát, 10-14 mesét tervezünk. A játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, versek erősítik az én tudatot, a ráismerés, az elsajátítás belső erőt ad, mely érzelmi biztonságot eredményez.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Középső csoport:

4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, novellisztikus mesék. Megismerkedtetjük a gyermekeket a mai magyar írók modern verseivel. Ennek a korosztálynak tervezünk 2-3 epizód összekapcsolásával szerkesztett prózai állatmeséket, halmozó és láncmeséket, egyszerű szerkezetű tündérmeséket. Ebben a korban a népi mondókák, névcsőfoló, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókák anyagát. Irodalmi anyagunkban szerepelnek vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népművészeti ihletésű ritmikus élményt nyújtó versei.

Nagy csoport:

Előzőek mellett a hazugságmesék, nagyobb terjedelmű komplex történetek, népmese, műmese, kortárs irodalom. Megismertetjük a gyermekeket közmondásokkal, lírai tartalmú versekkel. Több napon át tartó hosszabb terjedelmű meseregényeket olvasunk. A gyermekek versanyaga gazdagodik a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal.

Javasolt tartalom:

(2,5) 3 – 4 évesek	Mondókák, mondókamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek, ismerkedés a képes-mesés könyvekkel
4 – 5 évesek	Mondókák, hangutánzó mesék, párbeszédese mesék, láncmesék, egyszerűbb szerkezetű tündérmesék, történetek, versek
5 – 6 – 7 (8) évesek	Kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék, verses mesék, versek

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.

Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.

Várják, kérik a mesét, a gyermekek segítenek a mesehallgatás feltételeinek kialakításában.

Szét tudják választani a mesét és a valóságot, kialakult a mesetudatuk.

Beszédkultúrájuk és szókincsük gazdag, beszédkedvük erős.

Az irodalmi élménysorán megismert új szavakat aktív szókincsükben használják.

Megjelenik beszédükben, játékukban, rajzaikban a mese, vers hatása.

Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlett.

Képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő.

Képesek összefüggően beszélni képekről, ok-okozati összefüggéseket elmondani.

Figyelmesen, csendben hallgatja a mesét;

A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudja kötni.

Gondosan bánik a könyvekkel, tudja, hogy érdekes.

Mesét dramatizál, bábozik, lerajzol egy-egy meserészletet.

Tudnak meséket, verseket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

Szívesen teremtenek kommunikációs helyzetet egymással és a felnőttekkel egyaránt

Ismerjék:

- A szavak jelentését.
- A névmások, névutók helyes használatát.
- A mese legfőbb elemeit.
- Korosztályuknak megfelelő minél több mondókát, verset, mesét.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

A képességfejlesztés lehetőségei a vers és mesehallgatás alkalmain:

Érzelmi - szociális - Érzelmi biztonságuk kialakítása, érzelmi életük gazdagítása, igazságérzet kialakítása. Kapcsolatteremtő képesség.

Értelmi - Belső képi világuk, fantázia, reprodukció készség mese megértése, időrendiség, testrészek ismerete, testséma fejlesztése, dominancia

Verbális - Mozgásos észlelés, tapintásos észlelés, hallás, hangészlelés, auditív emlékezet, beszédritmus, beszédkedv felébresztése, artikulációs tisztaság, beszédkészség, nyelvi kifejezőkészség, beszédkultúra, pantomimika, nonverbális készségek

Testi - Ritmusérzék, auditív ritmus egyensúlyérzék, finommotoros tevékenység: beszéd és mozgás összekapcsolása

A gyermeki tevékenységek / sikereink:

A gyermekek szívesen mondókáznak rajzolás, rakosgatás, babaszobai játék közben.

Képeskönyv nézegetése közben mesélnek.

Szeretik a vidám, groteszk, humoros verseket, és ezeket megfelelő alkalommal használják.

Bábszínházi, színházi előadásokat látogatnak.

Bábot készítenek papírból, textilből, különféle dobozokból.

Dramatizálnak.

A környezetükben fellelhető anyagokat felhasználják a mesében, versben hallott szereplők megformálásához.

Bábozás, dramatizálás során fejlődik a szereplők közötti kapcsolat.

Bábozás, dramatizálás során művészeti elemeket is felhasználnak (mozgás, tánc, drámajáték elemei).

Fejlődik belső képteremtő képességük.

Megismerik az irodalmi szövegek szókészletét, stiláris eszközeit.

A szólásokat, nyelvi fordulatokat használják beszédükben – gazdagodik kifejezőkészségük.

Verstanulás során fejlődik verbális emlékezetük.

Módszertani alapelvek:

Tartsa szem előtt az óvónő a biztonságos önkifejezés megalapozását.

Tegye lehetővé, hogy a gyermekek eljátsszák, elbábozzák kedvenc meséiket, kitalált történeteiket.

Segítse a gyerek belső képteremtő képességének kibontakoztatását.

Használja ki a magyar népmese és mondókakincs adta lehetőségeket az irodalmi nevelésben.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolatban az anyanyelvi neveléssel van, mert a nyelv szépségét, kifejezőerejét, a mondatszerkesztést, a helyes nyelvhasználatot ismerheti meg az irodalmi művekből.

Énekekkel, zenével, tánccal, - mert verselés, mondókázás során gyakorolja a ritmust, hangsúlyt, hanglejtést, lüktetést.

A közösségi neveléssel, szocializációval, mert a mese, a vers emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, erkölcsi tartalma van.

7.3 Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

Az óvodai zenei nevelés megalapozza a gyermekekben a zenei anyanyelv kialakulását. A közös éneklés, a zenehallgatás a mindennapi tevékenységekben jelentős szereppel bírnak programunkban.

A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő, felhasználható örökségünk. Szinte valamennyi ünnepkörünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Az ének, a zene, és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy a mindennapos óvodai élet része, mint a mesélés, séták, kirándulások, tehát nem korlátozódik csupán a kezdeményezések időtartamára, napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékok játszására.

Feladataink / céljaink:

A pedagógus törekedjen arra, hogy mindig pontos dallamvezetéssel énekeljen, példaértékű legyen a dal bemutatása.

Teremtse meg a zenei nevelés alapvető feltételeit (légkör, idő, eszköz, hely).

Keltse fel a gyermek érdeklődését a zene iránt, alapozza meg a befogadásra való képességet!

Fejlessze a gyerek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei játékos alkotókedvét és mozgáskultúráját.

Biztosítson lehetőséget a közös éneklésre.

Formálja a gyerek zenei ízlését.

Fedeztesse fel a gyermekkel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét.

A zenehallgatás során az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekeket a különböző hangszerek hangjaival, különböző zenei stílusokkal.

Tegye lehetővé, hogy a gyermekek élőzenei előadást láthassanak, hangszerekkel ismerkedhessenek (hegedű, furulya, trombita).

Ismertesse meg az óvodapedagógus a gyermekeket életkoruknak és egyéni fejlettségi képességeiknek megfelelő ritmus, illetve dallamhangszerek használatával.

A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetésével.

Olyan zenei program szervezése, mely segítséget nyújt különböző zenei stílusok, többfajta mozgásvilág megismeréséhez. A pedagógus legyen nyitott az újfajta módszerekre pl: Így tedd rá!

Mindennapi tevékenységek során használja ki az IKT nyújtotta lehetőségeket.

(2,5) 3 – 4 évesek	Elsősorban kétszemélyes, illetve játékos mozgással kísért szerepjátékok. 6 – 8 mondóka, ölbéli játék, 10 – 15 dalos játék, 1 – 2 műdal.
4 – 5 évesek	A negyed, a páros nyolcad mellett jelenjen meg a negyed szünet és a szinkópa. Csoportos jellegű szerepjátékok: körjátékok, szerepcserélő játékok, sorgyarapítók, párválasztók. 4 – 5 mondóka, 12 – 15 dalos játék, 2 – 3 műdal.
5 – 6 – (7) évesek	Negyed és nyolcad mellett tizenhatod is van. Újabb játékformák: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok. 4 – 7 mondóka, 15 – 18 dalos játék, 3 – 4 műdal.

Az esetleges migráns gyerekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal-és zenei anyag.

Gyermeki tevékenységek / sikereink:

Zenei élmény hatására bekapcsolódnak a zenei tevékenységekbe – éneklésbe, mondókázásba, hallásfejlesztő ritmusérzék fejlesztő játékokba, dalos játékokba.

Részt vesznek mondókázásban, népi gyermekjáték dalok ünnepi falok éneklésében.

Spontán is énekelnek, mondókáznak.

Élvezik a játékos táncos mozdulatokat, tánclépéseket, térformákat.

Énekelnek magasabban és mélyebben halkabban és hangosabban, gyorsabban és lassabban.

Felismerik a dallamokat dúdolásról, hangszerről.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Figyelik, és élvezettel hallgatják a természet hangjait, zörejeit, érdeklődnek a hangforrások anyaga a keletkezett hangok és anyagok közötti kapcsolatok iránt.

A ritmust különbözőképpen érzékeltetik, ritmus alapján is felismerik a jól ismert mondókákat, dalokat.

Használják az ütőhangszereket, megpróbálnak együtt játszani rajta.

Szívesen találnak ki a jól ismert dallamokra új szövegeket.

Élvezik a dallam rögtönzéses kérdezz-felelek játékot.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus a tervezésnél helyezze előtérbe a magyar népdalkincs és népi mondókák, gyermekjátékdalok anyagát.

Törekedjen az óvodapedagógus olyan zenei értékek közvetítésére, melyek formálják a gyermekek zenei ízlését. A gyermekek életkorának megfelelően adjon ízelítőt a klasszikus, illetve a kortárs zeneművekből.

Ösztönözze a szülőket a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő zenei élménynyújtásra. Így tedd rá! - A magyar néptánc és népi játék a tudásátadás, a készség- és képességfejlesztés olyan széleskörű tárháza, amely eszköztár végtelen lehetőségként áll rendelkezésünkre a különböző pedagógiai folyamatokban. A módszer eszközei, feladatai arra szolgálnak, hogy a hagyományos tudásátadás módszere mentén fejlesszük a gyermekek táncos mozgáskészségét, a mozgás által megteremtjük a kreativitás és az önkifejezés örömeit.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Szívesen énekelnek egyénileg és csoportosan is, ezáltal erősödik közösségi érzésük.

A gyerekek tudják a mondókákat, hat hangterjedelmű dalokat és 5-6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.

Felismerik a magas és mély hang közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni. Tudják a jól ismert dallamokat éneklés közben saját hallásuk alapján térben, kézzel mutatni. A dallam motívumok fölfelé, vagy elfelé haladó irányát visszaéneklés közben kézmozgással lassan követik.

Felismerik a gyorsabb és lassabb tempót, különféle játékos mozdulatokkal érzékeltetik azt.

Felelgetős játékokat két csoportban (vagy csoport és egy gyerek együttműködésével) folyamatosan, az óvodapedagógus segítségével is el tudnak énekelni.

Ismerek a halk-hangos közötti különbséget, tudnak halkan énekelni, tapsolni, beszélni.

Képesek zenei fogalom párokat a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.

Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumról.

Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.

A dalok, mondókák ritmusát – belső hallás alapján, éneklés nélkül is – összekapcsolják. A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik.

Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják (pl.: dobantás, koppantás), sarokemelgetés, átbújás, párválasztás, páros forgás, kifordulás, köralakítás, lépések változatos irányban).

Térformákat alakítanak (kör, csigavonal, hullámvonal, lánc). A táncos mozdulatokkal esztétikusan formálódik járása, mozgása, testtartása.

Ütőhangszereket használnak.

Kitalálnak a dalokhoz vagy a negyed szünet érzékeltetésére játékos mozdulatokat, játék nélküli dalokhoz egyszerű játékokat.

A bemutatott élő zenét a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

Felismerik a zene által közvetített változatos érzelmeket, hangulatokat.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi neveléssel, mert a ritmust, a mozgást, a hanglejtést éneklés, mondókázás közben gyakorolja a gyermek.

A közösségi neveléssel, mert a közös éneklés, táncolás közösségformáló erejű.

Az értelmi neveléssel, mert ismeretei bővülnek, segíti térben tájékozódni.

A mozgásfejlesztéssel, mert elősegíti a gyermekek harmonikus mozgásának kialakítását.

7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Ez a terület magába foglalja a vizuális befogadást, megismerést, az alkotást és a technikai ismeretek elsajátítását. A vizuális nevelést szolgáló ábrázolás, kézművesség, mintázás sokszínű tevékenységeit programunk állandóan biztosítja. Elsődleges célnak a tevékenységet, az alkotás örömét tekintjük, nem pedig az eredményt.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Feladataink / céljaink:

Az óvodapedagógus tudatosan biztosítsa a fejlődés lehetőségeit, a gyermek élmény-és fantázia világának képi, szabad önkifejezésének biztosításával.

Teremtse meg a feltételeket a gyermekek képi-, plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.

Alakítson ki állandó helyet a vizuális tevékenységhez.

A gyermekekkel egész évben gyűjtsék a különféle terményeket, terméseket, felhasználható eszközöket: ezek állandóan hozzáférhető helyen legyenek (kosár, doboz, üveg, textil, kavics, fonal, stb...).

Figyeljen arra, hogy a kézimunkás polcon olyan könyvek is legyenek, amelyekből a gyermekek ötleteket meríthetnek (hajtogatás, bábkészítés kézimunka, gyurmázás stb.)

Vegye észre a gyermekek kezdeményezéseit, adjon további ötleteket, nyújtson segítséget, támogassa a kreatív önkifejezést.

A gyermekekkel közösen tervezzék meg, és készítsék el a különböző óvodai ünnepekhez szükséges dekorációt.

Motiválja őket arra, hogy vegyenek részt a közös díszítésben, esztétikus elhelyezésben, alakítsa esztétikai érzéküket, szép iránti fogékonyságukat.

Fejlessze képi gondolkodásukat.

A tevékenység tervezése és megvalósítása során vegye figyelembe a gyermekek képességbeli különbségeit.

Juttassa a gyermekeket az alkotás és alakítás öröméhez, maga a tevékenység legyen a valódi örömforrás.

Formálja esztétikai érzéküket, értékrendjüket, gazdagítsa érzelmvilágukat.

A gyermekek aktivitásának figyelembevételével motiválja őket.

Segítse a kezdeményező, kreatív magatartás érvényre jutását.

Elemezze a gyermekmunkákat további feladatok megállapítása céljából.

Tervezze meg a témát, a témához kapcsolódó élményszerzés lehetőségét, a technikát és a képességfejlesztést.

Ismertesse meg a gyermekeket műalkotásokkal, a közeli múzeumokkal, Szabadtéri Néprajzi Múzeummal, műemlékekkel. Használja ki az internet nyújtotta lehetőséget a változatos, sokszínű tevékenységek szervezése céljából.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Nevelje önállóságra a gyermekeket, de követelje meg a szabályok betartását, melyek megelőzik a balesetet. Győzze meg a szülőket, hogy otthon is adjanak lehetőséget a gyermeknek az ábrázolásra.

Már az óvodába lépéstől fordítson figyelmet a helyes testtartás, ceruzafogás megalapozására, elsajátíttatására, a helyes eszközfogásra.

A gyermeki tevékenységek / sikereink:

Képalakítást gyakorolnak zsírkrétával, ceruzával, filctollal, krétával történő firkálgatással.

Nedves homokon, földön nyomokat hagynak kavicsal, ágdarabokkal, cipőtalppal.

Kihasználják az udvar adta lehetőségeket a krétarajzra földön és falon.

Különböző felületű lapos tárgyak átszírozásával (pénz, falevél) nyomatot készítenek.

Megismerik a temperafestéket, és nyomot hagynak tenyérre, ecsettel, ujjal, fonallal, falevéllel, különböző terményekkel.

Nagyobb felületen megtapasztalják a színkeverés, színösszefolytatás eredményét, alkalmazzák a golyós technikát.

Sikerélményt szereznek a megszokottól eltérő technikák alkalmazásában – a hengerléssel nagyobb felületet gyorsabban és egyenletesebben tudnak befedni, vizes felületen történő festést megtapasztalják.

Fejlesztik képzeletüket és pamaccsal történő képalakítással.

Egyenlő szélesség tartásával csíkokat tépnek, darabolnak, vágnak, képeket állítanak össze, ragasztással.

Összekapcsolják a tépést a hajtogatással (felezés, negyedelés, átló).

Tapasztalatokat szereznek a színre, formára, kompozícióra vonatkozóan.

Plasztikai munkákat készítenek só-liszt gyurmából, agyagból, gipszből, ezeket tetszés szerint díszítik.

Közös séta alkalmával gyűjtik a felhasználható terméseket, terményeket.

Megismerik a szövés-fonás technikáját (tarisnyát, könyvjelzőt, pókhálót készítenek, térelválasztót vesszőből).

A tojásfestés különböző lehetőségeivel ízelítőt kapnak a régi népi szokásokból, hagyományokból.

Nyomatkészítést végeznek krumpli, dugó, radír, pamacs, stb. segítségével.

Fába vert szögek között fonalvezetést gyakorolnak.

Különböző anyagokból készült formák rakosgatásával kisebb-nagyobb alakzatokat hoznak létre (torony, vár, kuckó).

A téralkotó tevékenységüket a belső terekben papírból készített váarakkal, kerítésekkel, labirintusokkal fejlesztik.

Megismerkednek és kipróbálják a különféle népi mesterségeket (gyertyamártás, fazekasság, csuhé-fonás stb.)

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus tartsa szem előtt a gyerek önálló ábrázolási törekvéseit.

Segítse kreativitásuk kibontakozását, „Mi mindent lehet készíteni”.

Erősítse a gyermekekben (már az első naptól az ábrázolással kapcsolatos szokásokat.

Az ábrázoláshoz nélkülözhetetlen anyagszükségletet a szülők bevonásával biztosítsa.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, a téralakításban.

Sokféle tapasztalattal rendelkeznek változatos alakú zárt és nyitott terek elkerítésében, lefedésében, az építmények egyensúlyával megteremtésében.

Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében az alapvető térvizonylatok segítségével. Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerése, a főbb formai jellemzők megnevezésére.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

A képalakításaikban egyéni módon tudják jelezni az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítéseiben többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket. Képesek vezetéssel észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, és próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.

A közös munkák értékelése során saját műveikkel és műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.

Tudnak formákat mintázni elképzeléseik és megfigyeléseik alapján. Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű munkákat, kellékeket, modelleket, maketteket.

Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat (papírhajtogatás, vágás, tépés, ragasztás, varrás stb.).

Önállóan díszítenek tárgyakat, az óvodapedagógus irányítása mellett képesek az anyagszerúségre törekvés szabályait betartani.

Kezdenek érdeklődni az érdekes, szokatlan jelenségek iránt. Elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében. Időnként felszólítás nélkül is észreveszik a tennivalókat.

Készítést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják. A gyerekek többsége önmaga is elkezd javítani saját készülő alkotását.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Szoros kapcsolatban, van a játékkal, mert tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat (konstruálás, környezetalkotás).

A heti tervezés témákban, illetve projektekben történik, így minden egyéb tevékenységi területtel szoros kapcsolatban van.

A környezeti és matematikai neveléssel, mert megismerik a gyermekek a színeket, formákat, a téri viszonyokat, a síkformákat.

Az anyanyelvi neveléssel, mert az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd ösztönzésével, mesék, versek, képi megjelenítésével a gyermek gondolkodása, nyelvi kifejezőképessége fejlődik.

A közösségi neveléssel, egymás munkájának, elismerése, megbecsülése által, a közösségi magatartás elmélyítése, a közös munka örömeinek átélése során.

7.5 Mozgás, mozgásos játékok – mozgásfejlesztés

A mozgásfejlesztés feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabadjátékban, a gondozási, munkajellegű és tanulási tevékenységekben, a környezeti és esztétikai nevelésben is.

Feladataink / céljaink:

Az óvodapedagógus teremtsen meg az egészséges személyiségfejlesztés érdekében azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermekek biológiai fejlődését, növelik szervezetük teherbíró, ellenáll- és alkalmazkodóképességét.

A csoportszobában és az udvaron is biztosítsa a megfelelő és balesetmentes helyet a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése céljából (pl.: fogójátékok, körjátékok stb.).

A mozgásos játékok idejére a csoportszoba átrendezésével biztosítson tág teret a mozgásgyakorlatok kényelmes végzéséhez. Ebbe a tevékenységbe a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve vonja be őket.

Használja ki az óvoda adottságait a kötelező és frissítő foglalkozások területén, és az időjárástól függően szervezze azokat az udvaron, teraszon.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

A csoportszobában is biztosítson olyan eszközöket, lehetőségeket, amelyek mozgásra inspirálják a gyermekeket.

Az udvaron a rendelkezésre álló eszközöket tudatosan használja ki a mozgásfejlesztés érdekében: pancsoló medence, szánkók, tornaeszközök és – szerek stb.

Kezdeményezzen frissítő testnevelést a gyermekek fejlettségétől függően 10-30' időtartamban. Szervezzen mindennapi testnevelést.

Az egészséges lábboltozat és a helyes testtartás kialakítása és megtartása érdekében tervezzen láb- és tartásjavító gyakorlatokat, illetve erre irányuló játékokat.

Tegye lehetővé az olyan sportversenyeken való részvételt, amelyek az életkori sajátosságoknak megfelelnek.

Fejlessze ki a nagymozgások tempójának, ritmusának, irányának egyre tudatosabb kontrollját, törekedjen azok pontosítására és finomítására.

Differenciált és koordinált izomműködésnek, a szem-kéz koordinációjának kialakításán keresztül fejlessze a finommotorikát.

Tudatosan tervezze a testrészek differenciált megismerését a testrészekkel végzett mozgásokon keresztül.

Alakítsa és tudatosítsa a test alapkoordinátáit (függőleges, vízszintes, elülső-hátulsó) az arra irányuló mozgásos feladatok gyakorlásával.

Fejlessze a mozgásos feladatok gyakorlásával az oldaliság, az egyensúly, a függőleges középvonal egyensúlyának alakítását.

Ismertesse meg az alapvető téri irányokat saját testéhez viszonyítottan, különböző testrészekkel végzett mozgások közvetítésével.

Fejlessze a percepciót: formák, méretek motoros alakításával, motoros bemozgatásával.

Segítse a mozgással kapcsolatos és mozgáshoz kapcsolható kifejezések beépülését a gyermekek szókészletébe.

Az óvodáskor a természetes mozgáskészségek tanulásának, fejlődésének, formálódásának időszaka. A pedagógus legyen nyitott az újfajta módszerekre pl: Mozgáskotta.

Javasolt tartalom a természetes mozgáskészségek terén:

Helyváltoztató (lokomotoros) mozgáskészségek	Helyzetváltoztató (stabilitási) mozgáskészségek	Finommotoros (manipulatív) mozgáskészségek
<ul style="list-style-type: none"> - járások - futások - oldalazások - irányváltások, megállások - menekülés és üldözés - szökdelések - ugrások és érkezések - kúszások, csúszások - mászások 	<ul style="list-style-type: none"> - lendítések, körzések - hajlítások és nyújtások - fordítások, fordulatok - tolasok és húzások - emelések - testsúlymozgatások és támaszok - gurulások és átfordulások - dölések és esések - egyensúlyozások - függések és lengések 	<ul style="list-style-type: none"> - gurítások - dobások - elkapások - rúgások, labdaátvételek lábbal - ütések - ütések eszközzel - labdavezetések kézzel, lábbal - eszközök megállítása, átvétele - egyéb eszközhasználati formák

A mozgásanyag tartalma:

Az életkornak megfelelő mozgások a **3-4 éves** korban főként a nagymozgások fejlesztésére irányuljanak. A gyermekek járás, futás gyakorlatokkal, a futás különböző irányjaival, különböző futásformákkal, ugrás gyakorlatokkal, babzsák gyakorlatokkal ismerkedjenek meg. Ezeket a

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

mozgáselemeket lehetőleg szabadban, az udvaron vagy az átrendezett csoportszobában végezzék.

Szerepeljenek a választékban csúszások, mászások, kúszások. Sokféle kéziszert is használjunk. Fontos a **4-5 éves** gyermekeknél is a nagymozgás, valamint a testséma kialakítása. A futásban jelenjenek meg az akadályok. Az ugrásoknak sok változata is jelenjen meg. A nagymozgások bővüljenek, gurulással, bukfencel, a testséma fejlesztés elemeivel. Kiemelt szerepet kapjon a szem-kéz, szem-láb koordináció.

Az **5-6-7 éves** gyermekek már sok mozgáselemet ismernek, amit játékos formában lehet összekapcsolni. A finommotorika alakítására tervezzünk kisebb testrészekkel végzett mozgásokat, különböző kéziszerekkel (szalagok, botok, labdák). A futógyakorlatokat különböző típusú sor és váltó versenyekkel motiváljuk. A versenyeztetés javítja a motiváltságot és a csoport szellemet. A talajtorna elemei közül a támaszgyakorlatok, a különböző gurulások, láb és kézlendítések hangsúlyosak.

Javasolt mozgásanyag:

3 – 4 évesek	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gimnasztika</i> <ul style="list-style-type: none"> - Szabadgyakorlatok, kéziszert gyakorlatok - Kartartások (mély, mellő, magas, oldalsó középtartás, csípőre és vállra tartás) - Testhelyzetek (alap-és terpeszállás, térdelés, nyújtott és terpeszülés, hason és hanyattfekvés) - Kar-, törzs, térd-és lábmozgások (lendítés, szökdelés, hajlítás, nyújtás) • <i>Járások</i> <ul style="list-style-type: none"> - Természetes járások egyenesen és különböző irányokba - Speciális járások (lábujjon, térdemeléssel) - Ütemérzéken fejlesztő járások (tapssal, dobantással) • <i>Futások</i> <ul style="list-style-type: none"> - Természetes futások (100-150 m-es távolságokban) - Akadályfutás, versenyfutás (10-15 m távon) • <i>Támaszok, függések</i> <ul style="list-style-type: none"> - Csúszás, kúszás, mászás - Gurulások a test hossz tengelye körül • <i>Egyensúlygyakorlatok</i> <ul style="list-style-type: none"> - Egyensúlyozás talajon 50-10 cm széles vonal között - Egyensúlyozás 30 cm magasságig emelt szeren • <i>Ugrások</i> <ul style="list-style-type: none"> - Előkészítő ugrások (szökdelések helyben és haladással) - Átlépés, átfutás 10-15 cm magas és 50 cm széles sávon • <i>Labdagyakorlatok</i> <ul style="list-style-type: none"> - Labdafogás, tartás - Gurítások, feldobások, kétkezes elkapások
4 – 5 évesek	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Játékok</i> <ul style="list-style-type: none"> - Futójátékok - Szabályjátékok (sorversenyek, labdajátékok stb.) • <i>Szervezési gyakorlatok</i> <ul style="list-style-type: none"> - Sorakozás - Köralakítás • <i>Gimnasztika</i> <ul style="list-style-type: none"> - Szabadgyakorlatok, kéziszert gyakorlatok, társas gyakorlatok

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

	<ul style="list-style-type: none"> - Padgyakorlatok - Kartartások (kiscsoportos anyag + fogásmódok) - Testhelyzetek (kiscsoportos anyag + lábujj- és sarokállás, harántterpesz, törökülés, zsugorülés, sarokülés, mellső és hátsó fekvőtámasz). - Kar-, törzs, térd-és lábmozgások (kiscsoportos anyag + körzések, törzshajlítások, után lépések) • <i>Járások</i> <ul style="list-style-type: none"> - Természetes járások egyenesen és különböző irányokba, párokban és egyénileg (átlóvonal, hullámvonal, oldalra, hátra, különböző kartartásokkal) - Speciális járások (kiscsoportos anyag + sarkon, rövidebb és hosszabb lépésekkel) - Ütemérzékeny fejlesztő járások (tapssal, dobantással + számolásra) • <i>Futások</i> <ul style="list-style-type: none"> - Természetes futások (150-200 m-es távolságokban, különféle alakzatokban) - Akadályfutás (3-4 akadályon át) - Versenyfutás (20-25 m távon harántterpeszből indulva) • <i>Támaszok, függések</i> <ul style="list-style-type: none"> - Csúszás, kúszás, mászás (150 cm magasságig felállított szerekre) - Rézsutos fekvőtámasz szerek - Gurulások a test hossz tengelye körül, gurulóátfordulás • <i>Egyensúlygyakorlatok</i> <ul style="list-style-type: none"> - Egyensúlyozás talajon 20-10 cm széles vonal között, 5 cm-es vonalon - Egyensúlyozás 40 cm magasságig emelt szeren • <i>Ugrások</i> <ul style="list-style-type: none"> - Helyből távolugrás, magasugrás, mélyugrás 30-40cm magasból - Átlépés, átfutás 10-15 cm magas és 50 cm széles sávon • <i>Dobások</i> <ul style="list-style-type: none"> - Csúsztatások - Célba dobás egykezes felső dobással vízszintes és függőleges célba - Távolba hajítás • <i>Labdagyakorlatok</i> <ul style="list-style-type: none"> - Labdafogás, tartás - Gurítások - Feldobások, kétkezes elkapások
5 – 6 – 7 évesek	<ul style="list-style-type: none"> - Megegyezik a 4-5 évesek korcsoportjával. A változások a kivitelezésben, a speciális járások bővülésében, a távolságok, magasságok növelésében nyilvánulnak meg. Egyre nagyobb szerepet kap a mozgáskoordináció, a testtartás, a finommotorika fejlesztése és a kivitelezés minősége. - Speciális járások kiegészülnek a talp élen járással - Mélyugrás: maximum 80 cm magasról - Futások 200-250 m távolságokban

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

A gyermek tevékenységei / sikereink:

A gyerekek mozgásos tevékenységekben és utánzó játékokban vesznek részt.

Szerepes futó- és szabályjátékokba kapcsolódnak be.

Írány megnevezésével helyzetet és helyt változtatnak.

Sorakoznak meghatározott rend szerint.

Gimnasztikai gyakorlatot végeznek szabad-, páros, társas, illetve legalább hatféle kézi szerrel, valamint padgyakorlatokat hajtanak végre a következő alapformákban: kartartásokkal, testhelyzetek változtatásával, lábmozgással, illetve ezek kombinációjával egyénileg és párosan. Természetes módon és ütemre járnak irányok változtatásával.

Távol- és magasugrást, valamint mélyugrást végeznek.

Természetes módon futnak kötetlenül különböző alakzatokban és versenyszerűen.

Másznak hely- és helyzetváltoztatással különböző módon akadályok megkerülésével.

Gurulnak a test hossz tengelye körül, és gurulóátfordulást végeznek terpeszzárt- és guggoló állásból.

Pillanatnyi fellendüléssel kézenállást végeznek.

Függeszakadnak előre – hátra és haladással.

Egyensúlyoznak természetes módon különböző mozgásokkal összekötve, társkerüléssel és fordulattal.

Dobnak:

- két kézzel alsó és felső dobással különböző nagyságú és súlyú labdával,
- kislabdával 200 cm magas kötél felett.
- vízszintesen és függőlegesen 4-6 méterről egykezes alsó és felső dobással célba,
- kidobó állásból kislabdát hajítanak.

Gyakorlatokat végeznek labdával:

- vezetik járással, lassú- és gyors futással,
- felpattanó labdát elkapják,
- futás közben meghatározott helyre teszik,
- párhuzamos vonal között vezetik.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus tartsa fokozottan szem előtt a gyerekek motiválása érdekében a játékoság elvét, mely a mozgások kombinációi mellett tapasztalatok szerzését is elősegíti.

Vegye figyelembe az eltérő képességbeli különbségeket, és adjon lehetőséget a gyerekeknek, hogy saját szintjükön hajtsák végre a gyakorlatokat.

Működjön együtt a családdal a mozgás megszerettetése érdekében, hogy az óvodán kívül is teremtsenek minél több mozgási lehetőséget a gyermekeik számára. Győzze meg őket a testnevelés-foglalkozáshoz megfelelő öltözék szükségességéről.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Felerősítik és kiegészítik az egészséges életmódra nevelés hatását. Kedvezően befolyásolja a szervezet növekedését, a légző-, és keringési rendszer teljesítőképességét, a testi erők fejlődését. A tudatosan irányított mozgásgyakorlatok végzése közben fejlődik helyes testtartásuk, összerendezettebbé válik mozgásuk.

A komplex esztétikával a kapcsolat az alábbi területeken mutatta összhangot:

- természetes módon segíti az énekes játék a testi fejlődést,
- a koordinált mozgás kialakulását segíti a zene lüktetése,
- éneklés közben nő a légzőkapacitás,
- a mondókákban, dalos játékokban előforduló utánzó mozgások, valamint a táncos mozdulatok a gyerekek egyensúlyérzékét fejlesztik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Mozgástapasztalataik vannak egyensúlyozásban, ugrásban.

Teljesítőképességük folyamatosan növekszik, mozgásuk összerendezettebb (szem-kéz, szem-láb koordinációja), megfelelő ritmusú.

Mozgásban kitartóak.

Fejlődik tér- és időtájékozódó képességük.

Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak irányítással a szabályok pontos betartásával. Önállóan játszanak futó- és fogójátékokat.

Megértik az egyszerű vezényszavakat.

Képesek a természetesen az ütemes járás váltakoztatására.

Futnak 20-30 métert állórajtból kiindulva.

Tudnak egyensúlyozni (padon, vonalon, gerendán stb.).

Függeszkednek, közben lábmozgást végeznek.

Képesek nekifutásból tetszés szerinti akadály átugrására.

Labdát vezetnek helyben, hajítanak távolba, célba dobznak.

Csúsznak, kúsznak, másznak talajon, különféle szereken irányváltoztatással is.

Összekapcsolnak 2-3 feladatból álló mászó feladatot.

Gurulóátfordulást végeznek többféle kiinduló helyzetből. Ismerik testrészeiket.

7.6 Külső világ tevékeny megismerése

7.6.1 Környezeti nevelés

„...mindannyian itt és most tartsuk tiszteletben a természeti értékeket, mindannyian itt és most legyünk takarékosabbak bolygónk nyersanyagaival. Ezért mindannyiunknak itt és most kell tennünk valamit.”

Láng István (2002):

Környezetvédelem - Fenntartható Fejlődés

Az óvodai környezeti nevelés, alapozó jellegű.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A gyerekek az őket közvetlenül körülvevő és tágabb természeti és társadalmi környezetről szereznek olyan tapasztalatokat, amelyek segítik őket az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodásban, tájékozódásban.

Feladataink / céljaink:

Új kiemelt szempont: heti egyszer sétálni menni a lakóhelyünkön, hogy közvetlen tapasztalatokat szerezzenek a gyerekek a saját környezetükről.

Alakítson ki folyamatos cselekvő tevékenységbe ágyazott légkört.

Támaszkodjon a gyermek természetes kíváncsiságára, és azt fenntartva elégítse ki a gyerekek megismerési vágyát.

Folytassa a családban elkezdett környezeti nevelést szervezett formában.

Érzékeltesse a természeti- és emberi környezetben rejlő szépet. Teremtse meg a gyermek érzelmi vonzódását a természet iránt.

Alakítsa ki azoknak a szokásoknak a rendszerét, amelyek megalapozzák az iskolai nevelőmunkát.

Fejlessze megfigyelőképességüket, érzékelésüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket.

Alakítsa társas magatartásukat, viselkedésüket.

Fejlessze beszédmegértő- és kifejezőképességüket, formálja beszédüket.

Segítse elő a tárgyi- és emberi környezethez fűződő kapcsolat kedvező kialakulását.

Értesse meg a környezetvédelem fontosságát és jelentőségét.

Ismertesse a környezethigiénia fontos szerepét.

Mélyítse el a szülőföldhöz a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

A helyi népszokások felelevenítése.

Fejlessze a gyerekek felelősségvállalását.

Érje el, hogy a gyerekek tiszteljék a természetet.

Törekedjen arra, hogy az emberi munkát becsüljék meg.

Fejlessze a tolerancia és empátia képességüket.

Tartassa be a kialakított rend óvását és az ezzel kapcsolatos szabályok megtartását.

Juttassa a természetben élményhez a gyerekeket, láttassa meg velük a tárgyak növények különböző színeit, formáit.

Nevelje a gyerekeket a javak takarékos mértéktartó használatára. Mutasson példát arra, hogy a természetet óvni, védeni kell, ugyanakkor adjon lehetőséget a természeti kincsek okos szépítő felhasználására.

Tanítsa meg a hulladékok külön gyűjtésének fontosságát, azt a hétköznapiakban alkalmazza.

A gyerekekkel szelektíven gyűjtjük a hulladékot, hogy korán elsajátítsák a tudatos környezetvédelem gyakorlatát.

Adjon lehetőséget játékidőben a „valódi vizsgálódások” végzésére.

Igyekszünk természetes anyagokkal is kézműveskedni, hogy a gyerekek megtapasztalják az anyagok valóságát és újrahasználatosságát.

Ismerjék meg a szigeten található gyógynövényeket, ami a közvetlen környezetben található, ezekből főzzenek teát a gyerekek.

Figyeltesse meg az ok-okozati összefüggéseket, a természeti jelenségeket.

Elevenítse fel és szilárdítsa meg a gyerekek környezettel kapcsolatos ismereteit. Rögzítse az ember és környezet viszonyával kapcsolatos ismereteket.

Alakítsa ki a helyes közlekedési magatartást. Fokozza a közlekedés biztonságát.

A Zöld jeles napok (pl. Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja) mindig színesen és aktívan megjelennek a kezdeményezésekben, programokban.

Az udvar gondozását, rendezgetését a gyerekek aktív bevonásával végezzük, például a magaságysok gondozásával.

Törekedjen arra, hogy minél több tapasztalatot a természetes környezetben gyűjtsenek be a gyermekek.

Javasolt tartalom:

3 – 4 évesek	<p>Az óvoda és közvetlen környezetének megismerése</p> <p>Évszakok (jellemzői, időjárás, öltözködés kapcsolata, gyümölcsök, zöldségfélék)</p> <p>Család (apa, anya, testvér)</p> <p>Testünk (testrészek: fej, láb, kéz érzékszervek: szem, száj, orr, fül testápolás)</p> <p>Állatok (házkörül élő, vadon élő)</p> <p>Közlekedés (alapvető közlekedési szabályok, közlekedési eszközök)</p> <p>Színek (piros, fehér, sárga, zöld, kék)</p>
4 – 5 évesek	<p>Évszakok (váltakozás, hatása, időjárás, gyümölcsök, zöldségfélék)</p> <p>Család (családtagok, a család otthona)</p> <p>Testünk (testrészek: kiscsoportban megismertek + nyak, hát, has, kar, érzékszervek: szem, száj, orr, fül, nyelv, testápolás)</p> <p>Állatok (házi állatok és kicsinyei, vadon élő állatok védelme)</p> <p>Közlekedés (közlekedési formák, szabályok, közlekedési eszközök)</p> <p>Színek (piros, fehér, sárga, narancssárga, zöld, kék, barna, lila)</p>

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

5 – 6 – 7 évesek	Megegyeznek a 4-5 évesekével. Ebben a korosztályban a meglévő tapasztalatok és ismeretek rögzítésére, bővítésére, mélyítésére helyezzük a hangsúlyt.
------------------	--

A gyermeki tevékenységek / sikereink:

Kielégül a gyerekek természetes kíváncsisága és megismerési vágya.
Kialakul a gyermek érzelmi vonzódása a természet iránt.
Kialakul és erősödik a szokások rendszere.
Fejlődik értelmi képességük és mozgásuk.
Alakul társas magatartásuk, viselkedésük.
Fejlődik kifejezőképességük, szókincsük.
Kedvezően alakul tárgyi és emberi környezethez való viszonyuk.
Érzékelik a természetben és az emberi környezetben rejlő szépet.
Megértik a környezetvédelem fontosságát.
Megismerik a környezethigiénia fontos szerepét.
Elmélyül a szülőföldre való pozitív viszony.
Megismerik a nemzeti kultúra hagyományait.
Megfigyelik és felismerik a természeti jelenségeket, egyszerűbb ok-okozati kapcsolatokat fedezzenek fel.
Kialakul a helyes közlekedési magatartásuk.
Életmódjukká válik a környezetvédelem.
Kialakul a folyamatos cselekvő tevékenységbe ágyazott légkör.
Valóságos környezetben tapasztalatokat szereznek.
Környezettudatos szemlélet megalapozása.

Módszertani alapelvek:

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek hozzásegítik a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz.
Segítsük hozzá, hogy megismerje a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
Terepts meg az óvodapedagógus a természet szeretetének, védelmének lehetőségét.
Törekedjék az óvodapedagógus arra, hogy meghitt kapcsolat alakuljon ki a gyermek és környezete, a falu, faluközösség között.
Tartsa szem előtt a gyermek egyéni fejlődési ütemét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását.
Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, közé, alatt, fölött, között).
Tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek.
A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják; igényesek testük tisztaságára.
Felismerik a napszakokat, a reggelt, az estét. Ismerik a hét napjait.
Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.
Ismerik a növény szót, tudják, hogy a fa, bokor, virág, fű, a zöldségfélék növények. A növény magból kel ki. A gyümölcsöt megmosva fogyasztják.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényvel kapcsolatos munkákat (szántás, vetés, aratás, szüret)

Az általuk ismert állatokat csoportosítják a szerint, ahol élnek, amivel táplálkoznak stb.

A gyerekek képessé tehetők arra, hogy az óvodapedagógusok kérdéseit, gondolatmenetét megértsék, kövessék, összefüggéseket ismerjenek fel ezáltal.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi neveléssel, mert fejlődik szókincsük, gondolataikat verbálisan fejezik ki, ok-okozati összefüggéseket fogalmaznak meg, öltének nyelvi formába.

A matematikai neveléssel, mert megismerkednek a környezetük tárgyaival, jelenségeivel, számosságával, formáival, viszonyaival, tájékozódnak térben.

A testi neveléssel, mert a természetes mozgás közvetve befolyásolja a természet megismerését, a megfelelő érzékszervi működés, érzékszervi diszkrimináció kialakulásához járul hozzá. A mozgások segítségével olyan alapvető funkciókat fejlesztünk, amelyek segítik a közvetlen érzékszervi tapasztalatok összerendeződését, és hatékonyabbá válik a megfigyelés.

A vizuális befogadás, a természettel való találkozás, személyes élmény érzékennyé teszi a gyerekeket a saját környezetük állapota iránt. Az esztétikum felismerését és megőrzését segíti. A különböző technikák mind alkalmasak természet csodáinak ábrázolására.

Közösségi neveléssel mert a kirándulások, séták, jeles napok során alakulnak társas kapcsolataik.

7.6.2 Matematikai tartalmú tapasztalatok

A matematikai nevelés önálló tevékenységi formaként nem szerepel. Nem önmagában fontos, hanem a világ részeként. És nem passzívan befogadva, hanem cselekvően érzékelve – észlelve – megfigyelve – emlékezve – gondolkodva – alkotóan tevékenykedve.

Feladataink / céljaink:

Az óvodapedagógus biztosítsa a tapasztalatszerzés lehetőségét.

Törekedjen az ismeretek sokoldalú megközelítésére (verbális, vizuális, manuális módszerek).

Keltse fel és mélyítse el a gyerekek érdeklődését, megismerési vágyát.

Érje el, hogy szabadon játszva, próbálkozva, tévedve az önálló felfedezés hozza meg a sikert.

Fejlessze érzékelésüket, megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket.

Formálja gondolkodásukat, fejlessze beszédüket.

Segítse a matematikai szemlélet megalapozását. Az analízis, szintézis, összehasonlítás gondolkodási műveleteinek használata.

Segítse az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzését, részképességek, gondolkodási műveletek elsajátítását.

Fejlessze a képességeket a következő területeken:

tapasztalás
emlékezet
konstruálás
ítélőképesség

Javasolt tartalom:

3 – 4 évesek	A játék és a tevékenységek közben felmerülő gyermeki kérdések megválaszolása, a közvetlen tapasztalat szerzés lehetőségeinek biztosítása.
4 – 5 évesek	<ul style="list-style-type: none">• <i>Halmazok képzése, összehasonlítása, osztályozása</i><ul style="list-style-type: none">- Alacsonyabb-magasabb- Hosszabb-rövidebb

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kisebb-nagyobb - Több-kevesebb • Számfogalom előkészítése <ul style="list-style-type: none"> - Mennyiségek összemérése - Halmazok összemérése - Számlálás 6-12-es számkörben • Geometriai tapasztalatszerzés <ul style="list-style-type: none"> - Síkformák
5 – 6 – 7 évesek	<ul style="list-style-type: none"> • Halmazok képzése, összehasonlítása, osztályozása <ul style="list-style-type: none"> - Alacsonyabb-magasabb - Hosszabb-rövidebb - Kisebb-nagyobb - Több-kevesebb - Sorba rendezés • Számfogalom alapozása <ul style="list-style-type: none"> - Mennyiségek összemérése - Halmazok összemérése, párosítás 10-ig, - Sorszámok - Számlálás 20-ig - Számfogalom • Geometriai tapasztalatszerzés <ul style="list-style-type: none"> - Síkformák - Szimmetria - Térbeli alakzatok

Gyermei tevékenységek / sikereink:

Tárgyakat, személyeket hasonlítanak össze, rendeznek sorba megnevezett matematikai tulajdonságok szerint.

Mérési feladatokat végeznek mennyiségekkel, halmazokkal.

Tapasztalatokat szereznek a geometria körében.

Építenek, alkotnak szabadon és másolással.

Tükörrel tevékenységeket végeznek.

Térben és síkban tájékozódnak segítséggel és önállóan.

Fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus tegye lehetővé a gondolkodási képességek alakulását.

Törekedjék arra, hogy személyes érdeklődésből indítva, szabadon játszva önálló felfedezésekkel alakuljon a matematikai kíváncsiság.

Tartsa szem előtt a gyermekek egyéni különbségeit.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Általában képesek arra, hogy az óvodapedagógus gondolatait, kérdéseit megértsék, kövessék. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat is szabadon elmondják, az állítások igazságát megítélik, megbeszélik, javítsák a tévedéseket.

Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempont kitalálására.

Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, értik és helyesen használják az ezzel kapcsolatos kifejezéseket (hosszabb-rövidebb, több-kevesebb-ugyanannyi stb.)

Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Másolással képesek kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.

Késesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.

A tükörrel tapasztalatokat szereznek.

A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése. Értik és követni tudják a névutókat (alá, fölé, közé, alatt, fölött, között). A síkban megszokott megnevezést megértik (mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon).

Kapcsolata más nevelési területekkel:

A környezet megismerésére neveléssel, az élő és élettelen világban fölfedezhetők a formai és mennyiségi sajátosságok.

A rajzolás, mintázás során az ábrázoló tevékenység hasonlóságokat, különbözőségeket, térbeli viszonyokat tükrözhet.

A zenei neveléssel: a dal, vagy mondóka ritmusának számlálhatósága, a köralakítás, a páros játékok.

A mozgás, mozgásos játékok során a mozgások, tartások iránya, soralkotás, párok megismerése és gyakorlása

Mesével, a mesékben lévő számosság felismertetése.

A játékkal: építés, babaöltöztetés, boltos játék.

Drámajátékkal.

A munkával: naposi munka, öltözködés.

7.7 Munka jellegű tevékenységek

A munkajellegű tevékenységeket jelentős személyiségfejlesztő eszköznek tekintjük programunkban. A tapasztalatszerzésnek, a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges képességek, tulajdonságok alakításának fontos színtere.

Az óvodai munka területei:

- naposi teendők ellátása
- az óvoda mindennapi életével kapcsolatos munka (alkalomszerű és állandó)

A gyermekmunka, mint tevékenység, sok rokon vonást mutat a játékkal, nem választható szét élesen.

„A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.” (ONAP)

A munka tevékenység fejlesztő hatása a gyermeki személyiségre:

- a gyerek tevékenységi vágya
- fejlődik a felnőttekhez való pozitív viszonya
- kielégül a gyerek utánozási vágya
- fejlődik a gyerek önállósága
- alakul a munkához való pozitív viszonya
- bővül a munkavégzéshez szükséges ismerete
- fejlődik szépérzéke, felelőssége
- kialakul az ajándékkészítési igénye
- örül, ha segíthet a kisebbeknek
- szívesen vállal alkalomszerű munkát.

A gyermek tevékenységei/sikereink:

A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt – testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük, ruhájuk rendben tartása – eleinte kis segítséggel, majd önállóan végeznek.

A naposi munkák során a gyerekek társaik érdekében tevékenykednek.

Segítenek az óvodapedagógusnak, vagy a kisebbeknek.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

Megbízásoknak eleget tesznek.

Ajándékokat készítenek.

Termet rendeznek, díszítenek.

Játékok megjavításában részt vesznek.

Udvaron játékeszközeiket rendben tartják.

Virág magvakat vetnek, gyomlálnak, locsolnak, részt vesznek az udvar rendben tartásában az évszakoknak megfelelően, komposztálnak.

Élősarok berendezésében részt vesznek (gyűjtőmunka).

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus tegye lehetővé a munkavégzéshez szükséges képességek kialakulását (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, kötelességteljesítés).

Törekedjék arra, hogy kialakuljon a gyerekekben az önálló döntés képessége.

Érvényesítse a fokozatosság, aktivitás, állandóság és folyamatosság elvét.

Tartsa szem előtt, hogy minden munka örömforrás legyen.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Elvégzik a saját önkiszolgálásával kapcsolatos teendőket.

A naposok terítnek, leszedik az asztalt, összesöprik a morzsát.

Segítenek a foglalkozáshoz szükséges eszközök kiosztásában.

Részt vesznek a csoportszoba ártrendezésében, díszítésében. Ajándékokat készítenek.

Részt vesznek a játékjavításban, babaruhamosásban, babaszoba, konyha nagytakarításában.

Tisztítják és ártrendezik az élősarkot – terméseket, kavicsokat, növényeket gyűjtenek.

A megbízásokat önként és pontosan teljesítik.

Részt vesznek tavaszi-, őszi kerti munkában, télen a hólapátolásban.

Kapcsolata más nevelési területtel:

Legszorosabb kapcsolatban a játékkal van, mert kiindulópontja a játék – különbség csak indítékban van.

A szocializációval, mert a közösségért végzett tevékenységével hozzájárul a társas kapcsolatok és a döntésképeség alakulásához.

Az értelmi neveléssel, mert ismereteket, tapasztalatokat szerez, gondolkodik a gyermek.

7.8 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

„...A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

...Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiségfejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.” (ONAP)

Feladataink /céljaink:

Biztosítson az ismeret- és tapasztalatszerzésre lehetőséget a nap folyamán.

A gyermek cselekvő aktivitásának bevonásával a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitás erősítése.

Alakítsa ki a gyerek feladattudatát.

Biztosítsa az óvodapedagógus a változatos tevékenységet, melynek során ismereteket szerezhetnek természeti társadalmi környezetükről.

Rendszerezze és bővítse a gyermek spontán szerzett tapasztalatait.

Az óvodapedagógus fejlessze a gyerek értelmi képességeit:

- valóság-hű észlelés,
 - figyelemösszpontosítás,
 - valósághoz közelítő képzeleti működés,
 - reproductív emlékezet,
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
 - alakuló formai gondolkodás,
 - elégítse ki a gyerek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését,
 - teremtsen olyan szituációkat, amelyekben a gyermek megismerheti a felfedés a kutatás örömeit,
 - fejlessze a gyerek önállóságának, figyelmének, kitartásának pontosságát,
 - nyújtson segítséget olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyekben a gyerek saját teljesítőképességét is megismerheti, a cselekvéses tanulás szintjén.
- A pozitív visszajelzésekkel az egészséges énkép, önértékelés kialakítása.

8 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassúátmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Intézményünk befogadó óvoda, így ellátjuk sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is, ezért évek óta foglalkoztatunk fejlesztő szakembereket. Az elmúlt évek tapasztalata szerint megemelkedett a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek száma, így folyamatosan kihívást jelent a megfelelő szakmai segítség biztosítása.

A gyermek az óvodáskor végén belép annak a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével érjük el a kívánt szintet.

Óvodánk a következő fejlettségű gyermekeket tekinti iskolaérettnek:

Testi és mozgásfejlettség terén:

- a testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- teste arányosan fejlett, teherbíró
- a gyermek egyéni sajátosságaihoz mérten ép érszékiszervek
- mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan képes irányítani

Beszédfejlettség terén:

- érthetően, folyamatosan kommunikál

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelőtempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, megfelelő szókinccsel, jó kifejezőképességgel rendelkezik
- minden szófajt használ,
- különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot,
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- általánosan tájékozott (családtagok, rokonság, lakcím, napszak, évszak, hét napjai, helyhatározó szók, névutók, mesénél a mondatok tartalmilag kapcsolódjanak egymáshoz,)
- ok-okozati összefüggéseket, időrendi kifejezéseket felismer

Érzelmi - akaratú élet terén:

- felismeri, lehetőség szerint meg tudja ~~meg~~nevezni érzelmeit
- megfelelő önuralom jellemzi
- egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni
- öröme háttérbe szorítása
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- érzelmileg kiegyensúlyozott
- kudarc esetén nem adja fel, újra próbálkozik
- tudatos figyelemre képes (10-15')

Értelmi fejlettség terén:

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását
- érdeklődés, kíváncsiság, érett gondolkodás jellemzi
- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- felismeri a napszakokat
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- elemi mennyiségi ismeretei vannak

Szociális, érzelmi érettség terén:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- igényli a közösséget, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyerekekkel
- az életkorának megfelelő az önállósága, önkiszolgálása

- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- jártasságot szerzett a konfliktuskezelés gyakorlatában.

9 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

9.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

9.1.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az óvoda alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

Ezek a következők:

- értelmi fejlődésben történő enyhe fokú elmaradás,
- beszédfejlődési zavar, logopédiai ellátás,
- testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek ellátása,
- aktivitás és figyelemzavar

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű szakember. Évek óta az önkormányzat biztosítja a költségvetési keretet, így gyógypedagógus végzi óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációját.

9.1.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

9.1.3 Logopédiai gondozást igénylő gyermekek ellátása

Logopédiai gondozást igénylő gyermek, az a gyermek, mely betöltött 5. életévében beszédhibával (diszlália), a megkésett beszédfejlődés komolyabb maradványtüneteivel rendelkezik még (diszgrammatikus beszéd, szűk szókincs, gyenge verbális emlékezet), vagy beszédritmus zavarral (dadogás, illetve hadarás), rendellenes hangképzéssel (diszfónia) küzd. Mindez a logopédus által elvégzett logopédiai és anyanyelvi szűrővizsgálaton vagy logopédiai vizsgálaton kimutatható. Illetve az 5 évnél fiatalabb gyermekek esetén az a gyermek, aki életkorához képest jelentős elmaradással küzd az anyanyelvi területeken (megkésett beszédfejlődés, súlyos általános pőszeség).

Feladataink/céljaink:

A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátias készségek alakítása.

Felismerni és gondozni a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.

A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Sikerkritériumok:

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is szívesen járnak óvodába. A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.

Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon. A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

9.1.4 Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Kiemelten tehetséges gyermek az, a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és fellelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetség ígéretének korai jelei lehetnek:

- fejlett beszéd-készség (gazdag szókincs, korosztályát meghaladó nyelvi fordulatok).
- korai olvasás (akár 2,5-3 éves korban).
- jó koncentrációs képesség (sokáig képes lekötni magát, elmélyülten játszik).
- szeret idősebbekkel beszélgetni.
- szokatlanul jó memória, sokrétű érdeklődés.
- kíváncsiság, tanulásvágy, a világ megértésének vágya, bonyolult kérdések kutatása (pl. világűr, emberi test).
- kreativitás (egyéni ötletek, fogalmak, koncepciók kidolgozása).
- intenzív érzelmek: fejlett igazságérzet, humorérzék, (túl/érzékenység).
- sok energia, rövid idő alatt sok feladat elvégzése (gyakran hiperaktivitásként értékelik)

Alapelveink:

Óvodáskorban még nem beszélünk tehetségről, legfeljebb átlagosnál jobb adottságot mutató gyermekről. A gyermek akkor fejlődik legjobban, ha lehetősége van olyan tevékenységet végezni, amelyben a legjobban érzi magát, ez pedig a játék.

Az óvodában a személyiség egészét neveljük, nem csak a tehetséges részt, ezzel segítjük a későbbi beilleszkedést, szocializációt. A pedagógus felelőssége a tehetség csírák felismerése.

Feladataink/céljaink:

Érzelem- és inger gazdag környezet biztosításával, a szabad játék által és a személyre szabott tanulási mód biztosításával minden gyermek megfelelően, az adottságai és képességei szerint fejlődjön. Szülőkkel való együttműködés kialakítása. A tehetséges terület bevonásával a gyengébb területek erősítése.

Sikerkritériumok:

Szívesen járnak óvodába, a közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.

Örömmel vesznek részt a tevékenységekben, bizonyos területek iránt nagyobb érdeklődést, elkötelezettséget mutatnak.

A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

9.2 A gyermekvédelmi törvény és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Ennek érdekében szoros kapcsolatot tartunk a megfelelő szakemberekkel (védőnő, gyermekorvos, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Szolgálat, logopédus).

A gyermekvédelem a speciális feladatok jó érzékkel történő kezelése, amelynek van felelőse, de minden óvodában dolgozó felnőtt kötelessége.

Feladataink/céljaink:

A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése. Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Hátrányos helyzetű gyermek:

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű:

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzet a)- c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll
- b) a nevelésbe vett gyermek

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Jelzőrendszeri tagként jelzési kötelezettség a magas kockázatú, beavatkozást igénylő élethelyzetek esetén⁷:

- krízisre utaló jelek
- anyagi-megélhetési problémák

⁷ PROTOKOLL –A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól (EMMI 2016)

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

- lakhatási problémák, hajléktalanság
- mentálhigiénés problémák, pszichés betegségek
- szenvedélybetegségekre utaló jelek, függőség a családban
- családtagok indulati kontrolljának zavara
- megnövekedett pszichés terhek valamely családtagnál
- indokolatlan vagy ismeretlen eredetű, esetleg letagadott sérülések
- orvos vagy egyéb szakember segítségének megtagadása, tanácsok, javaslatok be nem tartása
- „kezelések” túl korai befejezése
- elutasítás, apátia és ezekkel kapcsolatos verbális és nonverbális megnyilvánulások
- korlátok hiánya vagy épp eltúlzott jelenléte
- a gyermek elfogadásának hiánya

Figyelemfelkeltő tünetek⁷:

- üres tekintet
- korhoz képest nagyon alacsony testsúly
- visszafogott verbális kommunikáció
- szemkontaktus hiánya
- autóagresszivitás
- féltékenység, riadalom, túlérzékenység
- alvászavar
- fejlődésbeli, vagy egyéb regresszió
- pszichoszomatikus tünetek

Feladataink/céljaink:

Az óvodapedagógusok feladatai:

Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése.

Szükség szerint környezettanulmány végzése.

Hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzet felismerése, jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.

A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.

A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Felismerni és gondozni a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.

A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Minden olyan feltétel megteremtése, amelyek során biztosítani tudja a gyermek felzárkózásának lehetőségét.

A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

Éves munkaterv készítése.

Szükség szerint szakemberek bevonása.

Agyagi gondokkal küzdő családok támogatására az óvodavezető tájékoztatása.

Felterjesztés segélyre.

Nyilvántartások vezetése.

Beszámoló készítése évente.

Az óvodavezető feladatai:

A gyermekvédelmi tevékenység ellátásához szükséges feltételek biztosítása.

Bizalomelvű kapcsolat kiépítése a családokkal.

A törvények, rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.

Veszélyeztetettség esetén szakemberek bevonása.

Étkezési kedvezmények meghatározása, a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően. Ezek dokumentálása.

Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.

Sikerkritériumok:

Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.

Minden rászoruló időben megkapja a szükséges segítséget.

A szülők bátran fordulnak az óvodapedagógusokhoz és a vezetéshez gondjaikkal.

A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

10 Óvodánk mérési értékelési rendszere

10.1 Fejlesztő pedagógus/gyógypedagógus

Óvodánkban egy főállású gyógypedagógus végzettségű fejlesztő pedagógus dolgozik.

- A szakvéleménnyel rendelkező különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése
- Tevékenysége:
 - 3 évet betöltött gyermekek megfigyelése
 - 4 évet betöltött gyermekek felmérése
 - 5 évet betöltött gyermekek szűréseA vizsgálatok dokumentálása a vizsgálati lapon történik. Az eredményekről felvilágosítást kap a szülő fogadóóra keretében. (A tartalmak a Függelékben)
- A szűrővizsgálat alapján az óvodapedagógussal és a szülővel egyeztetve súlyosabb elmaradás esetén javasolt a Pedagógiai Szakszolgálatba való vizsgált kezdeményezése. A BTM vizsgálatra beküldött gyerekek fejlesztőfoglalkozása már a vizsgálatba kerülés előtt az óvodában megkezdődik.
- A szűrővizsgálat eredményei alapján a szülővel és az óvodapedagógussal történt megbeszélés után a szükséges fejlesztő támogatás megszervezése a kisebb eltérést mutató gyermekek esetében.

10.2 Logopédus

Óvodánkban egy főállású logopédus végzi a logopédiai szakellátást.

Tevékenysége:

3 éves gyermekek körében végzett KOFA szülői kérdőív eljuttatása és kiértékelése, mely alapján a nyelvi késést mutató gyermekek további célzott vizsgálata megkezdődik. A célzott logopédiai vizsgálat, a szülői anamnézis és az óvónők csoportban való tapasztalatai alapján az adott kisgyermeket rendszeres logopédiai ellátásban részesíti vagy a szülő számára rendszeres tanácsadást végez.

A kitöltött KOFA kérdőíveket és a gyermekek nyelvi készségének kiértékelési táblázatát a Pedagógiai Szakszolgálat részére megküldi a megadott határidőig (adott nevelési év október 30-ig)

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

- Szűrés
 - Az 5 évet betöltött gyermekek felmérése, beszédhibáik feltárása
 - Óvodapedagógus vagy szülő kérésére végzett vizsgálat; annak eldöntése, hogy igényel-e a gyermek korábbi sürgős korrekciót, egyéni fejlesztést
- Korrekció a nagycsoportos gyermekek körében egyéni, illetve kiscsoportos formában
 - beszédhiba javítás
 - prevenció a várhatóan írás – olvasási nehézségekkel szembekerülő gyermekek számára (diszlexia-diszgráfia prevenció)
 - a beszédfejlődéssel szorosan összefüggő viselkedési - és figyelemzavarok mozgáskoordinációs problémák korrigálása
- A megkésett beszédfejlődésű, illetve halmozott logopédiai problémával küzdő gyermekek fejlesztése
- Szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek ellátása

10.3 Difer mérés

„A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.” ONOAP

Intézményünkben 2014 óta végezzük a Diagnosztikus fejlődést

Területei:

- Szocialitás
- Írásmozgás koordináció
- Tapasztalati következtetés
- Tapasztalati összefüggés-megértés
- Elemi számolási készség
- Relációs szókincs
- Beszédhanghallás

Első alkalommal az 5. életévüket betöltött gyerekeknél és a nagycsoport I. félévében az óvoda-iskola átmenet megsegítésére, támogatására.

Az év végi beszámolóban összesítjük és értékeljük az eredményeket, levonva a megfelelő következtetéseket, a következő nevelési év fejlesztési feladataira javaslatokat fogalmazunk meg.

10.4 Az óvodai gyermekvédelmi tevékenység ellenőrzése, értékelése

- A nevelő testület év végén elemzi és értékeli az intézmény gyermekvédelmi tevékenységét a beszámolók, és a csoportnapló dokumentációja alapján.
- Az eredményeket elismerve feltárjuk a hiányosságokat.
- Az éves intézményi beszámolóban az óvodavezető rögzíti az eredményeket és a fejlesztés lehetőségeit.

11 Nevelési programunk ellenőrzési, értékelési rendszere

Az ellenőrzés célja a pedagógiai program beválása, az intézmény pedagógiai-szakmai munkájának fejlesztése. Az ellenőrzésében, értékelésében - az óvodavezető, a vezető helyettes, valamint a Belső értékelési csoport irányításával, valamennyi óvodapedagógus részt vesz.

Az értékelés szempontjai, területei:

- a nevelő-fejlesztő munka értékelése,
- partnerekkel való együttműködés,
- a gyermekek készség és képességszintjének alakulása,
- szokás és szabályrendszerünk működése,
- a működés személyi és tárgyi feltételei,
- óvoda dokumentumai,
- az aktuális nevelési év feladatainak teljesülése.

Az értékelés, elemzés szempontjai az intézményi önértékelés területei alapján ⁸:

1. Pedagógiai módszertani felkészültség
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
3. A tanulás támogatása
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, fenntarthatóság szempontjainak figyelembevétele, integrációs tevékenység
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért
9. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselése és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök formálásának módja

Az értékeléshez, elemzéséhez felhasználjuk az óvoda dokumentumait, valamint a mindennapi fejlesztő-nevelőmunka közvetlen megfigyelésén alapuló tapasztalatait, szükség esetén kérdőíves felmérést végzünk az egyes területek feltérképezésére.

Az értékelés, elemzés szempontjainál az óvodáskor végére elérendő és – az alapprogramban megfogalmazott és kívánatos fejlettségi szint, fejlődési eredmények az iránymutatóak.

12. A csoportnapló és a gyermekek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló jogszabály rendelkezik a csoportnapló és a fejlődést nyomon követő dokumentumok tartalmi elemeiről.

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről rendelkezései alapján az intézmény a köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott, az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert (oviKRÉTA) kötelesek használni.

Tartalmak a Függelékben.

⁸ Önértékelési kézikönyv 2017

13 Felhasznált irodalom

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről - Meghatározza a köznevelési intézmények működésének kereteit, a dokumentumokra vonatkozó kötelezettségeket. (továbbiakban: Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról - Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szól, és egy kulcsfontosságú jogszabály, amely meghatározza a magyarországi óvodai nevelés szakmai alapelveit, céljait és tartalmi kereteit. Ez a rendelet a köznevelési törvény (a 2011. évi CXCV. törvény) alapján készült, és kötelező érvényű minden köznevelési intézmény, így minden állami, önkormányzati, egyházi és magánóvoda számára.
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról - A rendelet a köznevelési törvény gyakorlati végrehajtásának szabályait tartalmazza. Részletesen szabályozza az állami és önkormányzati fenntartású intézmények működésének kereteit, az intézményvezetők jogkörét, az alkalmazottak jogviszonyára vonatkozó szabályokat, valamint az intézmények finanszírozását. Kitér többek között az óvodák és iskolák működési rendjére, gazdálkodására, a tanügyi nyilvántartások vezetésére, valamint a fenntartói ellenőrzés rendjére is.
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet - Részletezi az óvodák alapidokumentumaira, működésére, névhasználatára és belső szabályozására vonatkozó követelményeket.
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről - a pedagógus-továbbképzés rendszeréről, meghatározza a továbbképzési programok és a beiskolázási terv tartalmát, kötelezettségeit. 2025. január 1-jén lépett hatályba a rendelet, melynek célja a pedagógusok folyamatos szakmai megújulásának biztosítása és a köznevelési intézmények működésének támogatása.
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet - A rendelet célja az óvoda és iskola közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása, az iskolakezdéshez szükséges képességek célzott fejlesztésével. Az óvodai nevelési programokat úgy módosítják, hogy azok kiemelten támogassák a nagycsoportos gyermekek iskolára való felkészítését, személyiségfejlődését, tanulási motivációját, valamint a nemzeti értékek iránti elköteleződést. Miközben garantálja, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életútjáról - A törvény új alapokra helyezi a pedagógusok foglalkoztatásának rendszerét. Szabályozza a pedagógusok jogállását, besorolását, előmeneteli rendszerét, valamint a bérezésük és teljesítményértékelésük kereteit. A célja egy egységes, teljesítményalapú, ösztönző pedagógus-életútmodell kialakítása.
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életútjáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról - A rendelet a 2023. évi LII. törvény - a pedagógusok új életútjáról szóló - végrehajtási szabályait tartalmazza. Pontosítja a jogszabály alkalmazásának módját, például a minősítési eljárásokat, a teljesítményértékelés menetét, a munkaköri követelményeket és a besorolások részletes szabályait.
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról - Ez a törvény szabályozza a gyermekek védelméhez kapcsolódó állami és önkormányzati feladatokat, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátásokat,

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

valamint a gyámügyi rendszert. Célja a gyermekek testi, lelki, erkölcsi fejlődésének elősegítése és védelme.

- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról - Ez a törvény biztosítja a fogyatékos emberek emberi méltóságát, jogaik érvényesítését és társadalmi esélyegyenlőségét. Előírja az akadálymentesítés, a hozzáférhetőség és az önálló életvitel támogatásának kötelezettségét.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról - Ez a törvény tiltja a diszkriminációt bármilyen okból (pl. nem, kor, származás, fogyatékoság), és előírja az egyenlő bánásmód követelményét minden közszolgáltatás, foglalkoztatás és oktatás területén.
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet
- 15/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről - Ez a rendelet meghatározza a pedagógiai szakszolgálati intézmények működésének szabályait, mint például a nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, gyógypedagógiai tanácsadás, fejlesztő foglalkozások, korai fejlesztés és gondozás kereteit.
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- PROTOKOLL –A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól (EMMI 2016)
- Körmöczy Katalin szakmai anyagai
- Bagdi Bella-Prof. Bagdy Emőke-Tabajdi Éva: Boldogságóra – kézikönyv pedagógusoknak és szülőknek (Mental Focus Kiadó 2017)

11 Legitimációs záradék

A Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha Pedagógiai Programja érvényességi ideje 2025. október szeptember 01-től visszavonásig.

A módosításra nevelőtestület indítványára elvégzett felülvizsgálat során felmerült indokok alapján került sor.

A döntés előkészítés szervei az SZMK és az óvoda Nevelőtestülete voltak.

A dokumentum a nevelőtestület bevonásával készült.

.....
A nevelőtestület képviselőjében

Dátum: 2025. szeptember 08.

Az óvodai pedagógiai programot fenntartói jóváhagyás előtt véleményezte a Szülői szervezet:

.....
Szülői szervezet képviselője

Dátum: 2025. szeptember 16.

.....
Intézményvezetői aláírás és bélyegző

Szigetmonostor, 2025. szeptember

A Fenntartó jóváhagyta:

Határozat száma:

.....
a Fenntartó nevében/polgármester

Szigetmonostor, 2025. szeptember

Függelék

1. Intézményi mérések

- 3 évesek megfigyelése

1. Motoros és értelmi képességek

- nagymozgások, testséma
- finommotorika, eszközhasználat, mindennapi tevékenységek során a praktikus mozgások (cipőhúzás, törölköző használat, öltözködés stb.)
- kognitív területek: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás

2. Érzelmi, akarati képességek

- játék minősége
- önkiszolgálás
- szabály, és szokásrendszerhez való viszony

3. Szocializációs képességek

- beilleszkedés, társas kapcsolatok
- önérvényesítés
- családi viszonyok, családlátogatás tapasztalatai

4. Anyanyelvi képességek

- KOFA
- beszéd megértés
- beszédalkésség - beszéd érthetőség, motiváció, spontán besz

5. Egyéb

- kapcsolat a szülővel
- pihenés, alvásigény
- fáradékonyság
- étkezési zavar
- cumi használat
- önszabályozás
- jellegzetes viselkedés

- 4 évet betöltött gyermekek felmérése

Az óvodai nevelés kiemelkedő feladata a sikeres iskolakezdésre való felkészülés, a szükséges alapok megteremtésével. A négy évet betöltött gyermekek felmérése fontos támpontot jelenthet az utolsó óvodai év előtt álló nagycsoportosok további megsegítésének mérleglésénél is, hiszen a korábban kapott eredmények összehasonlítási alapot jelentenek a kötelező ötéves logopédiai szűrésnél.

A felmérést az adott nevelési év szeptemberéig negyedik életévüket betöltő gyermekeknél végezzük el a következő területekre koncentrálva:

- anyanyelvi alapkészségek (beszéderítés, beszédalkésség, rövid távú verbális emlékezet, szókincs, artikuláció stb.)
- Vizuális észlelés (vizuális differenciálás, vizuális analízis-szintézis), vizuális közvetlen emlékezet, vizuomotoros koordináció, ceruzafogás
- nagymozgás – idegrendszeri érettség
- gondolkodás – kognitív funkciók
- feladattudat, viselkedés- és érzelmszabályozás, együttműködési készség, figyelem fókuszálás és megtartás.

Az eredmények értékelése után egyeztetés történik a segítő szakemberek és az óvodapedagógusok között. Az egyeztetés legfontosabb célja, hogy az óvodapedagógusok az adott csoportban célirányosan, a szükséges területekre koncentráltan tudják támogatni az egyes gyermekek optimális fejlődését. Ezen kívül fontosnak tartjuk azt is, hogy a

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha 2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

szükségesnek talált további vizsgálat (érzékszervek orvosi vizsgálata, szakszolgálati komplex vizsgálat, pszichiátriai vizsgálat stb.) szükségességéről minél korábban tájékoztatást kapjon a szülő.

- 5 évet betöltött gyermekek komplex szűrővizsgálata

Minden nevelési év szeptemberében óvodánk segítő szakemberei (fejlesztőpedagógus/logopédus) szűrővizsgálatot végeznek, az adott nevelési év augusztus 31-ig 5 életévet betöltött gyermekeknél.

Az óvodában kiemelkedő feladat a sikeres iskolakezdésre való felkészülés a szükséges alapok megteremtésével, ezért az ötévesek komplex szűrővizsgálata ezekre a területekre koncentrál.

A szűrővizsgálatban megjelenő feladatcsoportok és megfigyelési területek:

- tájékozódás
- matematikai és anyanyelvi alapkészségek
- az olvasás-írás tanuláshoz szükséges részképességek
- idegrendszeri érettség
- feladattudat
- viselkedés- és érzelemszabályozás
- figyelmi funkciók

A majdani olvasás-írás-számolás elsajátításának elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermek jól tudjon tájékozódni. Biztos ismeretekkel kell rendelkeznie saját testéről, jobb és bal testfél oldalát jól tudja elkülöníteni, erre épülően a térben megfelelően eligazodjon, vagyis a téri viszonyszavakat megértse és biztosan használja. A megfelelő idői tájékozódáshoz szükséges, hogy az évszakokat és a napszakokat ismerje és fel tudja sorolni a napokat. Az iskolai matematikai ismeretek elsajátításához elengedhetetlen az ötös számkörben való magabiztos tájékozódás: tudjon előre kirakott mennyiséget megszámlálni, felismerje korongkép alapján a mennyiségeket és eszközzel megbízhatóan műveleteket végezzen. Képes legyen elszámolni tízig, megbízhatóan tudjon mennyiségek között különbséget tenni, tisztában legyen a több, kevesebb és ugyanannyi fogalmakkal.

Az olvasás-írás elsajátításának alapját képezi a jól működő anyanyelvi képességek. A szűrővizsgálat kiterjed a beszéd alaki és tartalmi elemeire egyaránt. Megvizsgáljuk a beszédhangok tisztaságát, amely kiindulópontja lehet a későbbi logopédiai terápiának. A kifejező beszéd területei közül koncentrálnunk a szókincsre és a grammatikára. A beszédészlelés és a beszédértés próbái között szerepel: szótagolás, hangdifferenciálás, mondatértés. Az értelmetlen hangsorok ismétlése, a versutánmondás és a mondatismétlés együttesen jelzik a kifejező és feldolgozó beszéd együttműködését.

Az olvasás- és írástanuláshoz szükséges részképességek színvonalát megbízhatóan jelzi a diszlexia-prevenációs gyorsteszt, ami évtizedek óta országosan használt a gyógypedagógiai vizsgálat protokolljában. Sztenderdizált kiértékelése pontos képet mutat a grafomotorikáról, vizuomotorikáról, alakállandóság felismeréséről, alak-háttér megkülönböztetéséről, a térbeli helyzet megítéléséről, a téri viszonylagosságról és a szerialitásról.

Az idegrendszeri éretlenség önmagában okozhat tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséget akár az iskolakezdekori, de a későbbiek folyamán is. A megfelelő idegrendszeri érettség az alapját képezi annak, hogy jó színvonalon működjön a viselkedés és- érzellem szabályozás, a figyelem, kitartóan és gördülékenyen végezze a feladatait, képes legyen késleltetni szükségleteit és alkalmazkodni tudjon az iskolai elvárásokhoz. Az iskolai teljesítményei a valódi kognitív képességeit tükrözzék. Az idegrendszeri érettséget/éretlenséget megbízhatóan mutatja: a nagymozgás szervezettsége, posztúra és egyensúlyszabályozás, a szem- és kézdominancia kialakultsága, kiváltható csecsemőkori reflexmaradványok.

2. A csoportnapló és a gyermekek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció

Intézményünkben a kötelezően használatos oviKRÉTA és az OVPED óvodai adminisztrációt és fejlesztési tervek készítését megkönnyítő egységes online rendszert használjuk.

Csoportnapló tartalma

- a) az óvoda neve, címe, OM azonosítója
- b) pedagógiai programjának neve
- c) csoport neve, nevelési év, pedagógusok,
- d) megnyitás és lezárás helye, dátuma, óvodavezető aláírása, az óvoda körbélyegzőjének lenyomata
- e) a gyermekek neve és óvodai jele,
- f) a fiúk és lányok számának összesített adatai, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek száma, a sajátos nevelési igényű gyermekek száma, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- g) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek neve,
- h) a napirend, a napirend szerinti tevékenységek időtartama és a tevékenységek,
- i) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirend napi bontásban,
- j) nevelési éven belüli időszakonként
 - a nevelési feladatok,
 - a szervezési feladatok,
 - a tervezett programok és azok időpontjai,
 - a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmak a következő bontásban: vers és mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ megismerése, anyanyelvi és fejlesztő játékok, udvari játékok,
 - az óvodai nevelés feladatainak értékelése,
- k) a hivatalos látogatások, a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása,
- l) megfigyelések a csoport életéről:
 - szociometria,
- m) gyermekvédelmi munka a csoportban,
- n) éves terv a gyermekek egészségének és testi épségének védelmére,
 - balesetvédelmi oktatás dokumentációja
- o) szülői kapcsolattartás
- p) éves terv

Fejlődést nyomon követő dokumentáció

A gyermekek fejlesztésének és fejlődésének dokumentálása

Dokumentum	Mérési értékelési területek szempontok	Az információ rögzítésének időpontja
A gyermeki fejlődés nyomon követése	<p>Anamnézis</p> <ul style="list-style-type: none"> – családi környezet – terhesség – funkciófejlődési adatok – egészség – szocializáltság – érzelmi, indulati élet – viselkedés – alvási szokások – <p>Családlátogatás tapasztalata Szakvélemény Feljegyzések Gyermekrajzok</p>	Óvodakezdés előtt Családlátogatás után
	<p>Fejlődési napló:</p> <p>Motoros képességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - téri tájékozódás, mozgáskoordináció - testhatárok érzékelése, egyensúlyérzék - reakcióképesség - finommotorika <p>Értelmi képességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - érzékelés, észlelés - gondolkodás - képzelet - emlékezet - figyelem <p>Érzelmi, akarati képességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - érzelmek - szabálytudat <p>Szocializációs képességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - énkép - társas kapcsolatok <p>Anyanyelvi képességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kommunikációs képesség 	Évente két alkalommal 10.15-ig 02.15-ig
Fejlesztési terv	<p>Általánosságban</p> <p>Tehetséges gyermekek</p> <p>SNI és BTM gyerekek</p> <p>HH és HHH gyerekek</p> <p>A fejlesztők a szakvélemények alapján</p>	<p>Évi 2 db</p> <p>3 havonta</p> <p>3 havonta</p> <p>2 havonta</p> <p>Hetente</p>

Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha
2015 Szigetmonostor, Szabadság tér 5.

A fejlesztési terv elkészítésének lépései:

1. A gyerekekről összegyűjtött információk összegzése, elemzése.
2. A főbb fejlesztési területek meghatározása, tekintettel a gyermek reális lehetőségeire, a fejlődés várható kimenetelére, a területek egymásra épülésére. (pl.: vizuális figyelem nélkül a vizuális észlelés nehezebben fejleszthető)
3. A fejlesztés megvalósulását támogató tevékenységek kiválasztása (játék, irányított tevékenységek, gondozási tevékenységek, érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés területei, munka jellegű tevékenységek). Konkrét játéktevékenységek megnevezése.
4. A megfelelő eszközök megjelölése, felsorolása
5. A fejlesztési terv elemeinek megjelölése a csoportnaplóban a tevékenységek mellett, esetlegesen a nevelési terv megfelelő időszakában, ha az óvodai nevelés kereteiben valósul meg.
6. Kontroll, a következő mérési időszak során. Amennyiben szükséges, a rendelkezésre álló játékgyűjtemény segítségével mérhet a pedagógus.
7. Következő időszak tervezése.